

DRAUGAS

PERIODICALS
August 15, 2002
Vol. LXXXX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪČIO — AUGUST 15, 2002

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-15-02

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 158
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Lietuvių dieną Fairmont parke buvo ir blynų, ir šokių, ir susitikimų.
2 psl.

Rugpjūčio 15-oji – svarbi šventė lietuviui – Žolinė. Dangun paimtajai Marijai savo žodį skiria kun. Viktoras Rimšelis, ses. Ona Mikailaitė.
3 psl.

Dr. Kajetonas Čeginskas padėjo atkurti laisvos Lietuvos žiniasklaidą; kaip bebūtų keista, bet už lietuviškojo pasaulio ribų vyksta gyvenimas.
4 psl.

Dr. Jono Šalnos menas keliaus į gimtojo krašto – Nalšios žemės muziejų.
5 psl.

Antropologas dr. Vytas Čiubrinskas, pakviestas Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Čikagoje, atliko pirmuosius tyrimus Teksase.
6 psl.

Sportas

* Antradienį Suomijos sostinėje vykusiose tarptautinėse „Asics GP Helsinki“ lengvosios atletikos varžybose 4-tąją vietą moterų 100 m bėgime užėmė Agnė Visockaitė.

* Lietuvos krepšinio lygos vicečempionas Kauno „Žalgiris“ klubo vadovai neslepia, jog vyksta rimtos derybos su anksčiau šioje komandoje rungtyniaavusiais krepšininkais. Gali būti, kad kitą sezoną „Žalgirys“ žais Saulius Stombergas, Mindaugas Timinskas, Gintaras Einikis ir Tomas Masiulis.

* 1992 metų Barcelonos (Ispanija) olimpiinių žaidynių bronzos medalininkas Darius Dimavičius tapo trečiuoju Lietuvos krepšinininku, kuris ateinančią sezoną žais Portugalijoje. 34 metų 206 cm ūgio puolėjas pasirašė vienerių metų sutartį su „Barreirense“ komanda.

Naujausios žinios

* Pasaulio lietuvių bendruomenės skelbia paramą Lietuvos narystei NATO ir ES.

* Suvalkijos ūkininkai toliau protestuoja ir ruošiasi žygiui į Vilnių.

* Konservatorius Jurgis Razma siūlo tiesioginius savivaldybių seniūnų rinkimus.

* Nealkoholinių ir alkoholinių gėrimų eksportas iš Lietuvos per pirmąjį pusmetį išaugo daugiau kaip dvigubai.

* Prokuratūra prašoma ištirti kraujo saugumą Lietuvoje.

* Lietuvos prezidentas dalyvaus popiežiaus aukojamos šv. Mišiose Krokuvoje.

* Bus griežtinama atsakomybė už pažeidimus superkant spalvotųjų metalų laužą.

Religinės bendrijos be atlygio naudosis žemės sklypais

Religinės bendrijoms, bendruomenėms ir centrams, kurie veikė iki 1940 m. liepos 21 d., ir kurių turtas pagal TSRS (LTSR) įstatymus buvo nacionalizuotas ar kitaip neteisėtai nusavintas, nuosavybės teise turintiems pastatus ir kitus statinius, siūloma neatlygintinai suteikti nuosavybės jų naudojamas žemės sklypus.

Tai numatyta Žemės reformos įstatymo pakeitimo ir papildymo projekte, kuriame reglamentuojamas laisvos žemės pardavimas ir nuoma. Vyriausybė pritarė šiam projektui ir teiks svarstyti jį Seimui.

Atsižvelgiant į Nepriklausomybės akto signatarų klubo pasiūlymą, numatoma, kad mirus Kovo 11-osios akto signatarams, teisę pirkti be varžytinių vieną žemės sklypą individualiai statybai įgyja signatarų sutuoktiniai, o jeigu sutuoktinio nėra – vaikai.

Nukelta į 2 psl.

Tauragės radikalas ir nacių medžiotojai išvėlė į tarptautinę dvikovą

Jeruzalė-Vilnius, rugpjūčio 14 d. (BNS) — Izraelyje įsikūrusios holokausto nusikaltimus tiriantis Simon Wiesenthal centras (SWC) ragina Lietuvos generalinį prokurorą Antaną Klimavičių pateikti kaltinimus radikalais antisemitiniams renginiams pagarsėjusiam Sauliui Ūzeliui.

Kaip teigiama trečiadienį atsiųstame SWC pareiškime, jo atstovai antradienį paragino A. Klimavičių „viešai ir aiškiai“ atmesti Tauragės rajono tarybos nario S. Ūzelio prašymą ištirti SWC Jeruzalės skyriaus direktoriaus Efraim Zuroff veiklą Lietuvoje ir vietoje to patį pareiškėją apkaltinti rasinės neapykantos kurstymu bei antisemitizmu.

Šią savaitę S. Ūzelis paprašė Generalinę prokuratūrą ištirti S. Wiesenthal centro pasiūlymą

Nukelta į 2 psl.

Trečiadienį Klaipėdoje baigėsi gamtos auginys ir socialinis projektas „Pažink save ir pasaulį“, kurio dalyviai, neigaliejai bei našlaičiai, leisdamiesi laisvalaikį Smiltynėje, tuo pat metu tvarkė Kuršių nerijos nacionalinį parką. Baigiamuoju projekto akcentu tapo visų dalyvių kelionė Kuršių mariose keltu. Papuošę laivą savo paties išsukurtų šiukslių pagamintais dirbiniais, neigaliejai ir našlaičiai surengė ir pasirodymus, apdovanojo pedagogus, socialinius darbuotojus ir į šventę atvykusius uostamiesčio merą Rimantą Taraskevičių. Suskaičiuota, kad projekto dalyviai Kuršių nerijoje surinko apie 5,000 30-ies litų talpos maišelių įvairių šiukšlių, išvalė maždaug 300 hektarų teritoriją.

Romanas Ziubris (ELTA) nuotr.

Gaisro prie Trakų priežastis — saugos reikalavimų pažeidimai

Vilnius, rugpjūčio 14 d. (BNS) — Trakų rajone naudotas padangas kaupusi bendrovė „Egapis“, kurios sandėlyje kilo milžiniškas gaisras, pirmiausia duomenimis, nesilaikė visų priešgaisrinės apsaugos taisyklių, trečiadienį sakė Aplinkos ministerijos Teisės ir personalo departamento direktorius Robertas Klovas. Jis komentavo Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atsiųstą išvadą apie rugpjūčio pradžioje Trakų rajone įsipieškusį senų padangų gaisrą, kuris padarė maždaug 20 milijonų litų žalą aplinkai.

Priešgaisrinės apsaugos specialistai bendrovės „Egapis“ padangų saugojimo aikštę tikrino dar prieš gaisrą, liepos pradžioje. Patikrinimo metu buvo nustatyta, jog bendrovė neįvykdė 16 iš 63 bendrojo pobūdžio priešgaisrinės apsaugos priemonių, kurios buvo nurodytos dar pernykščio, lapkričio mėnesį atlikto patikrinimo metu.

Anot priešgaisrinės saugos specialistų, aikštelyje sukrautas padangų stirtos viršijo nurodytus reikalavimus — buvo didesnės nei 3 metrai, tarp jų nebuvo palikti 5 metrų tarpai ir pan.

Kaip sakė R. Klovas, Aplinkos ministerijos prašymu nagrinėjė gaisro priežastis, Fiziologinio instituto specialistai patvirtino, jog neatmetama teorinė galimybė, kad gaisrą sąvartyne galėjo sukelti žaibo išlydis.

Anksčiau spaudoje buvo paskelbta abejonių, ar žaibas gali trenkti „į gumos krūvą“. Būtent žaibo sukeltą gaisro prielaidą gina ir bendrovės „Egapis“ prezidentas Kęstutis Chormanskis.

Tačiau, pasak R. Klovo, vis dėlto Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento atsiųstame pranešime Aplinkos ministerijai teigiama, kad negalima visiškai atmesti ir padėgimo prielaidos.

Už Kauno elektrinę siūloma 116,5 mln. litų

Bendrovės „Kauno energija“ valdyba, įvertinusi Kauno elektrinės privatizavimo konkursui pateiktų dviejų būsimų elektrinės pirkėjų pateiktus pasiūlymus palankiau įvertino Rusijos bendrovės „Gazprom“, Lietuvos įmonės „Dujotekana“ ir JAV įmonės „Clement Power Venture Inc.“ sąjungos pateiktą paraišką.

Ši sąjunga už Kauno elektrinę pasiūlysi 116,5 mln. litų, pasiūlymų eilėje įrašyta pirmuoju numeriu. Po jos seka Suomijos firmos „Fortum Power and Heat Oy“, už elektrinę pasiūlysi 115 mln. litų, pranešė „Kauno energijos“ valdybos pirmininkas ir elektrinės pardavimo konkurso darbo grupės vadovas Ramūnas Garbaravičius.

Jis taip pat atskleidė abiejų investuotojų siūlomas investicijas. „Suomijos bendrovė siūlo investuoti 56 mln. litų per 15 metų, o „Gazprom“ siūlo 400 mln. litų investicijas“, sakė jis.

Kandidatas į prezidentus siūlo Karaliaučiaus problemas sprendimą

Vilnius, rugpjūčio 14 d. (BNS) — Į prezidento postą kandidatuosiantis teisininkas ir verslininkas Juozas Petraitis siūlo savo receptą, kaip išspręsti Karaliaučiaus srities gyventojų tranzito per Lietuvą problemą.

Kaip antradienį pranešė J. Petraitis rinkimų štabas, kandidato nuomone, „Kaliningrado problema yra dar vienas nekompetentingumo atvejis, kurį Lietuvai vadovaujantys asmenys bando pridengti 'nepalankia' Europos Sąjungos pozicija“.

Anot J. Petraitio, „Rusijai reikia siūlyti supaprastintą vizų išdavimo tvarką, už nedidelį mokestį jas išduodant pasienieje“. J. Petraitis pasisako už kiek įmanoma laisvesnį tranzitą iš Kaliningrado į likusią Rusijos dalį, nes tai pritrauktų papildomų investicijų tiek geležinkelio, tiek svarbių automagistralių renovacijai ir statyboms, taip pat padėtų atskratyti dirbtinai suformuotą „grėsmės iš Rytų“ stereotipą,

teigiama pranešime spaudai.

Vykdydama ES duotą įsipareigojimą suderinti vizų režimą su Šengeno erdvės sutarties reikalavimais, kitų metų sausį Lietuva panaikins vizų lengvatą per valstybę važiuojančių Rusijos traukinių keleiviams, o nuo 2003 m. liepos 1 d. vizos bus reikalingos ir Karaliaučiaus srities gyventojams, vykstantiems į Lietuvą ir per ją automobiliais.

Numatydami didelį interesų srautą, Lietuvos diplomatai siekia išplesti esamą generalinį konsulatą Karaliaučiuje ir atidaryti naują konsulatą Sovetske, tačiau šioms ketinimams kol kas pritarimo nepareikšė Rusijos valdžia.

J. Petraitio teigimu „valdžios nesugebėjimas suderinti Lietuvai priimtinas ir finansiskai naudingas tvarkos su Europos Sąjunga susijęs su mūsų euroderibininkų kompetencijos stoka ir nesugebėjimu derėtis“.

pusiausį. Ši zona yra vienas pavojingiausių pasienio rajonų pasaulyje.

Šiaurės ir Pietų Korėjų delegacijų vadovai — Kim Yong Dae (kairėje) ir Lee Don-myung.

ARTIMIEJI RYTAI

Tel Avivas. Trečiadienį civiliniame Izraelio teisme prasidėjo žmogžudystėmis kaltinamo Marwan Barghouti, populiaraus palestiniečių sukilimo vado, teismas. Tai yra pirmasis civilinis tokio rango palestiniečių vado teismas nuo sukilimo prieš Izraelio okupaciją pradžios 2000 m. rugsėjį. 43 metų M. Barghouti dėl vienos palestiniečių grupuotės įvykdytų išpuolių oficialiai apkaltintas žmogžudystėmis, mėginimu nužudyti, sąmokslu nužudyti ir veikla teroristinėje organizacijoje. M. Barghouti kaltinimus paneigė. Kelios minutės prieš teismo pradžią jis žurnalistams hebrajų kalba jis sušuko: „Intifada (palestiniečių sukilimas) laimės“.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Praha. Trečiadienį per Pragę tekančios Vltavos upės potvynis pasiekė kulminaciją, ir vanduo daugiau nebeturėtų kilti, pranešė Čekijos sostinės pareigūnai. Praėjusią savaitę praužus smarkioms liūtims, Čekijoje kilo didžiausias per 100 metų potvynis, buvo evakuota daugiau nei 200,000 žmonių, daugiausiai Pragos ir Pietų Bohemijos gyventojų.

Drėzdenas. Per smarkių liūčių Vokietijoje sukeltus potvynius jau zuvo mažiausiai 12 žmonių; daugiausiai gyvybių vanduo nusinešė valstybės rytuose esančioje Saksonijos žemėje. Elbės upės vandenys normalų lygį viršija daugiau nei 6 metrais ir, kaip manoma, toliau kils. Patvinus Saksonijos upės, dešimtys žmonių liko atkirsti savo namuose. Mažiausiai 17,000 šios žemės gyventojų buvo evakuoti iš namų. 14-koje Saksonijos rajonų buvo paskelbta parengties būklė.

Talinas. Estijos valdančiosios koalicijos sprendimu, nuo sausros nukentėjusiems akininkams iš valstybės išdo bus skirta 101 mln. kronų (22,2 mln. litų) kompensacijų.

JAV

Vašingtonas. Nesutarimai tarp JAV ir Europos dėl to, ar Tarptautinis baudžiamasis

RUSIJA

Baltarusijos ir Rusijos prezidentai — Aleksandr Lukašenko (kairėje) ir Vladimir Putin Maskvoje.

Maskva. Rusijos prezidentas Vladimir Putin, kuriant sąjunginę su Baltarusija valstybę, siūlo „žengti konkrečius žingsnius“, pagrįsdamas tai tautų siekiu ir abiejų valstybių politikos elito susitarimu. Pasibaigus pirmajam derybų

LIETUVIŲ TELKINIAI

PHILADELPHIA, PA

LIETUVIŲ DIENA - GEGUŽINĖ FAIRMONT PARKE

Karštą š.m. liepos 28 d., sekmadienio popietę į surengtą gegužinę sugužėjo daugiau nei šimtas Amerikoje gimusių ir čia neseniai atvykusių tautiečių. Nepaisant aukštos temperatūros ir liepos mėnesiui būdingo drėgmingumo, svečiai džiūgavo galimybe pabūti visi kartu, paplepti, paragauti bulvinių blynų su grietine, Dainos namuose pagamintų šaltibarščių ir dešrelių su kopūstais. Vyrų ir moterų gaivinosi namų gamybos alumi, vaikai žaidė gausiame sūpynių parke, pūrkėsi baseine. Po visą parką skambėjo Dainiaus Didžbalio ir Modesto Buzinsko leidžiama muzika, kuri visus kvietė šokti. Stalai taip pat „lūžo“ ir nuo įvairiausių saldumynų, anot močiutės, kepinų ir gardžių pyragėlių.

Šventės metu taip pat buvo ir laimikių laimėjimai. Nusipirkus bilietėlį galėjai išbandyti savąją laimę. O laimikai buvo tokie: DVD — kuris būtų keliu atiteko Marytei Vilemieni, vakarienė ir bilietai į kiną — laimėjo Daina Krievaitė, Walkie-Talkie (radijo „telefonai“) — Marytė Sušinskienė.

Kol moterys laimėjimais gėrėjos, vyrukai suruošė tinklinio turnyrą. Pasiskirstę į dvi komandas (jauniausiam na-

riui tik aštuoneri) ir net 4 žaidimus savo malonumui žaidė. Laimėtojų nebuvo, tačiau po šalto alaus visiems tai buvo geras sportas. Be tinklinio dar buvo sugalvota ir kitokių idėjų. Kas pievėje amerikietiško futbolo kamuolių mėtė, kas batūs į kampa nuspyrė basomis pagal A. Mamontovo dainą „O, meile“ sukos, o dar kiti į balionus vandens pripylė vienas kitą „maudė“.

Man pačiai, tik ką grįžusiai po kelionės iš Lietuvos, ir įsiūngusiai į kasdienybę, darbų kupiną rutiną, ši šventė vėl sugrąžino į Palangą, prie Baltijos jūros, kur linksmybės ir šokiai visą parą vyksta, kur žmonės šypsosi, kur saulė karštai šviečia ir niekam nuotaikos negadina. Stebėjau besilinksminančius lietuvius, ir maniau, jog daugiau tokių švenčių mums reikia, nes nors ir toli esame nuo Lietuvos, tačiau kraujyje turime to lietuviško polėkio džiaugtis visiems drauge — dideliame būryje.

Acū šventės rengėjams visų vardu — puikiai surengta šventė! Ir noriu dar pasakyti, jog girdėjau, kad rugsėjo pradžioje Lietuvių namuose, Filadelfijoje, bus ruošiami šokiai. Tad vėl proga šokti, trypti, kaip pašėlusiams.

Joana Gaiželytė-Lacy

Philadelphijos lietuvių gegužinėje žavių moterų apsuptas šypsoi „blynų kepejas“ Rimantas Gedeika.

Būrelis gerai nusiteikusių dalyvių Philadelphijos lietuvių gegužinėje.

KANADA

Kanados LB krašto valdyba surengė išleistuves Lietuvos ambasadoriui Kanadoje Rimantui Sidlauskui, kuris iškeliavęs į Maskvą. Susirinko per 60 tautiečių. Pokylį pravedė Rasa Kurienė. Atsiveikimo kalbas pasakė KKV pirm. Rūta Žilinskienė, taip pat kalbėjo KAV pirm. D. Garbaliuskienė. Buvo įteikta dovanų ir albumas su visų svečių parašais. Amb. Rimantas Sidlauskas visiems padėkojo už tokias puikias išleistuves. Išleistuvėse dalyvavo ir svečių iš Lietuvos. Liet. kancleris A. Kaminskas, min. pirm. teisės patarėjas Saulius Špečius, strateginio planavimo patarėja Nijolė Kundrotienė ir kt.

paskaitė valdybos narė Aurelija Kucinaite-Borges. Pirm. R. Petrutienė supažindino su šventės kalbėtoju, svečiu iš Worcester, MA, dr. Vytautu Užgiriui.

Dr. Užgiris yra mokslo vyras, sekąs politinę Lietuvos gyvenimo eigą ir jo pokyčius. Užgiris yra pokario ateivis; mokslus baigė Amerikoje, 1961 m. medicinos fakultetą Illinois universitete, Čikagoje, o 1968 m. įsigijo Ph.D. doktoratą Urbanoje, taip pat Illinois universitete. Prelegentas šiai dienai savo temą pasirinko — Lietuva dar sovietiniais laikais, pasirodžius viešumoje Atgimimo Sąjūdžiui, trejeta metų prieš atstatant Lietuvos nepriklausomybę.

Užgiris klausytojams pateikė politinius įvykius maždaug 1987-1990 metų Lietuvoje, kai kompartija ir Lietuvos patriotai vedė politinę-teisinę kovą, kurią pagaliau laimėjo sąjūdis, laisvės siekiantys lietuviai.

Vyt. Užgiris pradėdamas savo kalbą sakė: „Kaip ir daugelį

kitų, mane visada domino visuomeniniai judėjimai, revoliucijos, tad ir vėlyviausias atgimimas, įvykęs prieš 12-15 metų, be abejo, išliko ryškūs mūsų atmintyje. Tiesa, jį vaizdai nepakartojami ir jau, deja, neįsibūna. Dabartinėje realybėje reikalingi išryškimo koks buvo ryžtas, pastangos, atsakomybė ir pavojais stengiantis pasitraukti iš prievartos sąjungos. Reikėtų, kad atsintume tuos, kuriuos vadinsime didvyriais, kad nekaltintume teisiųjų ir atpažintume buvusius ir tebesančius savanaudžius“.

Šiais žodžiais dr. Užgiris perėjo prie apžvalgos politinių įvykių, privedusių prie nepriklausomybės paskelbimo Vilniuje.

„Lietuvoje bendrą (politini) procesą“, — sakė Užgiris, — galima aptarti kaip trejų metų tikslingą veiklą. Pirmaisiais metais buvo apverktos visos skriaudos, suskaičiuoti žuvusieji ir nukariausieji. Antraisiais metais buvo įsitraukinta

ir įvardinti žudikai ir kankintojai, paskelbiant tai visam pasauliui. Trečiaisiais metais buvo pakilta ir lemiama mūšio dėl laisvės ir nepriklausomybės.

„Pirmieji metai, — tęsė dr. Užgiris, — prasidėjo su Laisvės Lygos demonstracija prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje, minint nacių ir sovietų slaptą paktą 1939 m. sudarymą“. Užgiris kalba buvo perpinta faktais, datomis, įvykių vietomis, politikų ir valdžios žmonių pavardėmis. Kalbėtojas sugebėjo reikalingą suvesti į visumą, leisdamas klausytojui geriau įsigilinti į to meto sąlygas ir veiksmų aplinkybes. Užgiris kalba buvo lyg studijų konspektas, palengvinęs klausytojui geriau susiorientuoti ano meto politinėje būklėje.

Dr. Užgiris savo kalbą baigė šiais žodžiais: „Kaip matome, tautinė agitacija ir ryžtinga neatlaidi ir vieną tikslą nukreipta veikla, vadovaujama gabių politikų, griovusių kom-

Religinės bendrijos be atlygio naudosis žemės sklypais

Atkelta iš 1 psl.

Žemės ūkio ministro Jeronimo Kraujelio teigimu, piliečių, įsigyjantių žemę, mišką ir vandens telkinius, eiliškumas bus taikomas tik projektuojant žemės sklypus, jeigu to-

kie darbai vykdomi valstybės biudžeto lėšomis. Tuo tarpu asmenims, savo lėšomis apmokėjusiems žemės reformos žemėtvarkos projektų darbus, juos galima atlikti be eilės.

(Elta)

Tauragės radikalas ir nacių medžiotojai įsivėlė į tarptautinę dvikovą

Atkelta iš 1 psl.

suteikti 10,000 JAV dol. premiją už informaciją, leidžiančią apkaltinti ir nubauti nacių karo nusikaltėlių. Radikalas pavadino šį pasiūlymą „nusikalstamu, skatinančiu tautinę nesantaiką ir žeidžiančiu Lietuvos žmones“. Pasak S. Oželio, tokia E. Zuroff veikla nėra suderinta su Lietuvos valstybės institucijomis, todėl jis neturįs įgaliojimų Lietuvos teritorijoje rinkti informaciją „papirkinėjimo būdu“.

Generalinės prokuratūros radikalas prašė E. Zuroff iškelti baudžiamąją bylą, atlikti pareiginių tardymą ir jį nubauti.

Šiuo metu Tauragės rajono apylinkės prokuratūra, gavusi Valstybės saugumo departamento (VSD) prašymą, svarsto galimybę S. Oželį patraukti baudžiamojon atsakomybėn už tautinės nesantaikos kursymą. Liepos pabaigoje S. Oželis, aidint nacių maršui ir stebint porai dešimčių žmonių, sudėgino Izraelio vėliavos imitaciją.

DRAUGAS (USPS-161000) THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$100.00 Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada pnumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasiųsti kopiją.

El-paštas: administracija@draugas.org

redakcija@draugas.org

rasine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

DR. L. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708) 598-4055

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutarkys dantis už priemamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimai kalbėti angliai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

Tel. 708-422-8280

MARIUS KATILIUS, M.D. CHIRURGAS

Trūkio, tulžies pūslelės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.

300 Barney Dr., Suite A

Joliet, IL 60435

Tel. 815-744-0330

lietuviškai 815-744-8230

www.centronisurgicendentalhealth.com

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbama lietuviškai.

6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

CAPE COD, MA

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ CAPE CODE

Lietuvos nepriklausomybės šventė Cape Code, MA, kovo 10 d. vyko Centerville vietoje, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 1990 metų Kovo 11 d. sukakties išvakarėse. JAV LB Cape Codo apylinkės valdyba šį kartą galėjo sujungti dvi reikšmingas Lietuvai suaktyvinti vieną bei rado progą tą pačią dieną bažnyčioje turėti šv. Mišias Lietuvos intencijai. Amerikiečių parapijos Our Lady of Victory bažnyčioje buvo aukojamos Mišios — suma, dalyvaujant gausiam būriui lietuvių ir jų svečių.

Mišių metu apylinkės veikėjos: Regina Petrutienė ir Aurelija Kucinaite-Borges, pasiūšusios lietuviškais tautiniais drabužiais, atnešė prie altoriaus Mišių auką. Prie vargonų giedojo viešnia iš Brocktono solistė Marytė Bizinkauskaitė.

Po Mišių lietuviai persikėlė į netoliese esančią modernią, erdvią parapijos salę. Ši puošni salė vasaros metu, kartais ir kitais atvejais, tarnauja kaip papildoma patalpa pamaldoms. Todėl dabar jos viduryje stovėjo laikinas altorius su dviem žvakidėmis ir šalia jo — pultas kalbėtojų, papuoštas lietuviškomis tautinėmis juostomis. Prie altoriaus buvo pastatytas meniškas nutapytas šuoliuojantis žirgas — Lietuvos vytiš. Netoli jo — Lietuvos trispalvė.

Programą pradėjo apylinkės pirmininkė Regina Petrutienė. Įvadininiu žodžiu aptarė tos dvi gubos sukaktuvinės šventės reikšmę. Susikaupimo minute buvo pagerbti mirę ir kovose už laisvę žuvusieji lietuviai. JAV ir Lietuvos himnus, vedant solistei Bizinkauskaičiai, giedojo visi dalyviai. Malda

Trumpai apie viską

Lietuvos valdžia susirūpino R. Rumšo žmonos kalinimu

Atkelta iš 1 psl.

„Žmogus gali būti suimtas tada, kai yra grėsmė, kad jis darys naujus nusikaltimus arba kad jis pasislėps nuo tyrimo ir teismo. Manau, nei vienu, nei kitu atveju negalima įtarti Editos Rumšienės, juo labiau, kad trijų vaikų motina tikrai niekur nesislėps“. Lietuvos valstybiniam radiui sakė profesionalus teisininkas A. Paulauskas.

Rumšų šeima atstovaujantys advokatai pateikė apeliaciją aukštesnės instancijos teismui. Pagal galiojančias procedūras apeliacijos svarstymas gali užtrukti 20 dienų.

R. Rumšo žmona buvo sulaukta liepos 28 d. Prancūzijos Alpėse, kai muitinės pareigū-

nai jos automobilyje rado maždaug 40-ties pavadinimų medikamentų. Kai kurios iš rastių medžiagų yra apibūdinamos kaip dopingas ir uždraustos vartoti.

R. Rumšas liks su be mamos esančiais vaikais Raimondas Rumšas teigia nevyksiančią į Prancūziją, kur įkalinta jo žmona Edita, nes būtų tuoj pat suimtas ir trys jo mažamečiai vaikai liktų be tėvo, kurio jiems „šiuo metu reikia dukart labiau“, trečią dieną skelbia Ispanijos sporto dienraštis „AS“.

Jis pasidžiaugė, kad su E. Rumšiene pasimačiusi Lietuvos ambasadorė Paryžiuje Asta Skaisgirytė-Liaušienė jį patikino, kad žmona jaučiasi

gerai, sutaria be problemų su dar dviem kameroje gyvenančiomis moterimis.

Dviratininko dopingo tyrimą sutrukdė potvyniai Vokietijoje

R. Rumšo pakartotinio dopingo testo tyrimas Vokietijos laboratorijoje įstrigo dėl šių valstybės ištikusios stichinės nelaimės — potvynių.

Lietuvos Kūno kultūros ir sporto departamento sudaryta darbo grupė trečiadienį pranešė iki šiol negavusi praėjusių ketvirtadienį Rygoje atlikto pakartotinio tyrimo rezultatų iš laboratorijos Kreišos miestelio, nes šis tyrimų centras nutraukė darbą dėl potvynių.

Antradienį Švedijos Hudinings laboratorija R. Rumšo šlapimo mėginiuose nerado jokių draudžiamų preparatų vartojimo pėdsakų.

Per „Tour de France“ lietuvis buvo dukart tikrintas ir jokių draudžiamų medžiagų jo organizme nerasta.

KUN. VIKTORAS RIMŠELIS

Mūsų žemėlė yra labai maža planeta. Palyginant su milžiniškais žvaigždynais, ji atrodo kaip juoda dėmelė. Tai dulkelei betgi Dievas skiria ypatingą dėmesį, nes čia vyksta nepaprasta dieviška drama, dėl kurios yra sukurti visi pasauliai. Sukurtos visatos prasmė ir tikslas atrandami protingoje būtyje, kuri yra žmogus. Visa gamtos tvarka yra žmogaus gyvenimo aplinka. Viską Dievas sukūrė sau, numatydamas žmones, kurie suvoktų, kad Dievas sukūrė pasaulį, garbint Jį, Jį mylės ir atras Jame amžiną laimę.

Pasaulio kūrybos plane yra įdiegta ypatinga paskirtis: protingoms būtybėms, kurios turi laisvą valią. Jos gali nuo tiesiojo į Dievą kelio nuklysti. Numatydamas pirmojo žmogaus nuodėmę, Dievas nuo amžių buvo nutaręs Švč. Trejybės Antrojo asmens įsikūnijimą — Dievas taps žmogumi. Tai yra pati aukščiausiaji Dievo kūrybos paslaptis. Tasai žmogus yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos tvartinios pirmgimės, nes jame sutvėrta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima, ar sostai, ar viešpatystės, ar kunigaikštystės, ar valdžios — visa sutvėrta per Jį ir jam (Kol. 1, 15-16). Taigi visa, kas yra, medžiaginis pasaulis, visa žmonija, jos laisvoji valia, jos nuodėmės, visi karai mūsų žemėje, žmonijos atpirkimas, Švč. Mergelės Nekaltas Prasidėjimas, žmonių kancijos, gyvenimas ir mirtis — viskas yra pajungta Dievo Sūnaus įsikūnijimui.

Tai, nuo visos amžinybės, kurioje Dievas yra, Jo mintyje buvo Nekaltai Pradėtoji Mergelė iš Nazareto. Jeigu Viešpats Jėzus turi visoje tvartinio kūryboje pirmenybę, tai ir Jo palaimintoji Motina dalyvauja toje pirmenybėje. Ji yra apdovanota visomis žemės ir dangaus malonėmis. Mes nesąmoningai tai išpažįstame, kai kalbame angelo pasveikinimą: „Sveika Marija, malonės pilnoji, Viešpats su Tavimi!“ Del malonės pilnumo nuo amžių Dievas buvo nutaręs Ją paimti į dangų su siela ir kūnu.

Dieviškasis Kūrėjas gėrėjosi Marijoje savo sukurtojo dievišku panašumu ir paveikslu. Panašiai kaip apie Kristų, galima pritaikyti Marijai Dievo iš dangaus pasakytus žodžius: „Tu mano mylimiausia Motina, taviu aš gėriuosi“ (Mk. 11). Šitaip svarstant Dievo Motiną, galime tik pasakyti, kad Jos kūnas, paties Dievo apsauga, negalėjo pavirsti į dulkes. Kristus, Jos Sūnus, kėlėsi iš numirusių ir įžengė į dangų, tai panašiai ir Jo Motina buvo paimta į dangų su siela ir kūnu. Ji iš šios žemės gyvybę nusinešė į dangų.

Marijos dangun paėmimo įvykis yra be žmonių patikrinimo. Jos apsišaukimai yra ne kūno forma, ne tokie kaip Kristaus pomirtiniai apsišaukimai apaštalams, kurie su Kristumi vaikščiojo, galėjo Jį apsikabinti ir paliesti Jo žaizdas. Kristus su jais valgė, juos mokė taip, kaip ir prieš mirtį. Apaštalai ir didelė minia stebėjo ir matė, kai Kristus įžengė į dangų. Dievo Motinos paėmimas į dangų neturi aiškaus Šv. Rašte pagrindo. Šv. Raštas neduoda liudijimo apie vietą, metus ir kitas aplinkybes, kaip ir kokią būdą Ji buvo paimta į dangų. Bet iš Šv. Rašto ir tradicijos yra netiesioginiai įrodymai, kad Dievo Motina yra paimta į dangų su kūnu ir siela. Popiežius Pijus XII Marijos paėmimą į dangų paskelbė tikintiesiems, kaip tikėjimo dogmą 1950 metais lapkričio pirmą dieną.

Viešpats Jėzus, kalbėdamas žmonėms, ypač moterims, mėgė priminti gėles: „Išžiūrėkite, kaip auga lelijos. Jos neverpia ir neaudžia, bet saką: „Jums: ne Saliamonas patoje savo didybę nebuvo taip pasipuošęs kaip kiekviena iš jų“ (Lk. 12,27). Apaštalai dažnai būvodavo pas Mariją, nes ir pats Jėzus su jais lankydavo savo Motiną. Jis Ją apaštalamas vadindavo Pakalnės lelija, kuri niekad nenuvysta ir visada žydi nuo savo gyvenimo pradžios ir per visus amžius. Ji visą laiką buvo atsidavusi Dievo valiai ir Jo malonei. Sunkiausiosiose gyvenimo aplinkybėse, Ji ieškojo tik Die-

vo valios įvykdymo.

Mūsų atpirkimo dieviškoji drama įvyko per Marijos Sūnų ant Kalvarijos kalno. Toje dramoje dalyvavo ir Marija. Kristaus prikryžiavimo kancija ir mirtį išgyveno Ji su visišku Dievo valiai atsidavimu. Atpirkimas atėjo per Kristaus praliėtą kraują ir mirtį, kurios agoniją išgyveno Marija, pati būdama Nekaltai Pradėtoji ir be nuodėmės. O Kristaus kraujas yra kilęs iš Marijos Nekaltiausios Širdies. Taigi Marija dalyvavo žmonių atpirkime su visa savo būtimi. Todėl Ji yra atpirkimo dalininkė. Ji yra, kaip teologai sako, Coredeptrix.

Kristaus kancija ir mirtis visoje amžinybėje yra visų didžiausias įvykis dieviškoje dramoje, prasidėjusioje įsikūnijimo paslaptimi. Įsikūnijimo paslaptis pasiekė kulminacinį tarpą, kai Viešpats garbingai prisikėlė iš numirusių ir įžengė į dangų, ir kai Jo Motina buvo paimta į dangų. Didesnio žmogaus išaukštinimo dieviškoje kūryboje nebuvo ir gal negali būti.

Kristaus kancija ir mirtis šioje žemėje visą laiką kartojasi nekrūvinąja auka pagal Jo įsakymą daryti ją Jo atminimui. Tai yra mūsų šv. Mišios Kristaus pradėtos per paskutinę vakarienę, kai Jis pavertė duoną savo kūnu, vyną savo krauju. Šitoji auka tęsiasi iki mūsų žemės pripildys dangų savo šventaisiais. Iš šios patinkamos dangaus Tėvui aukos niekad nebus išskirta Mergelė Marija iš Nazareto. Juk Kristaus kūnas yra kilęs tik iš Marijos, kurioje jis buvo pradėtas Šventosios Dvasios veikimu, ir Kristaus kraujas yra paimtas iš Nekaltiausios Marijos Širdies. Taigi, įdiegiant dievišką gyvenimą mūsų sieloje, mes sujungiami su Kristumi ir Marija giminytės ryšiais. Marija yra mūsų Motina, Jos Sūnus mūsų brolis, o dangaus ir žemės Kūrėjas yra mūsų mylimiausias Tėvas. Dalyvaudami čia, žemėje, dieviškame gyvenime, kelsimės iš numirusių ir būsimie paimti į dangų amžinam laimės gyvenimui.

Sventiausios Mergelės Marijos Ėmimas į dangų. Dail. J. Berchoff, 1686.

PROJEKTAS „ŠILUVOS DVASINIS CENTRAS“

Arkivysk. SIGITAS TAMKEVIČIUS

Bažnyčios gyvenime prioritetinę vietą užima pašaukimų ir kunigiškąjį tarnystę ugdyti ir būsimųjų kunigų rengimas. Kauno arkivyskupijoje veikia Tarpdiecizinės kunigų seminarija. Joje šiuo metu mokosi apie 60 šiaulių vyskupijos ir Kauno arkivyskupijos klierikų. Atsižvelgiant į Bažnyčios patirtį ir siekiant geriau parengti klierikus kunigiškajai tarnystei, 1997 m. buvo įsteigta propedeutinis (parengiamasis) kursas. Jame seminaristai gilina religines žinias, visapusiškai ugdo savo dvasinį gyvenimą ir tiria pašaukimą. Tokia mokymo programa visiškai pasiteisino, tačiau penkerių metų praktika įtikino, kad parengiamojo kurso rezultatai būtų dar geresni, jeigu būsimųjų klierikų rengimas vyktų ne patioje Kunigų seminarijoje. Arkivyskupijos Kunigų taryba palaikė arkivyskupo sumanymą pa-

rengiamąjį kursą iškelti į Šiluvą, garsią Švč. Mergelės Marijos apsišaukimu 1608 metais. 2002-ųjų metų vasarą pradėdamas statyti ir 2003-ųjų vasarą planuojamas baigti Šiluvos dvasinis centras. Jame galės mokytis ir ugdytis apie 30 klierikų. Šiluvos dvasinis centras klierikų ugdymui tarnaus 8 mokslo metų mėnesius, o likusius 4 vasaros mėnesius jame bus rengiami kunigų ir pasauliečių dvasiniai susitikimai — kolektyvijos bei konferencijos. Vasaros metu čia galės apsigyventi ir piligrimai iš Lietuvos bei užsienio šalių.

Projekto įgyvendinimui reikės per tris milijonus litų. Pati arkivyskupija nėra pajėgi pilnutinai finansuoti šį projektą, todėl dalį lėšų tikisi gauti iš įvairių paramos fondų, o kitas — iš privačių rūpėjų.

Nukelta į 5 psl.

Žolinės reikšmė

Tik lietuvių Marijos Dangun Ėmimo šventę, švenčiamą rugpjūtio 15 d., vadina „Žoline“. Katalikiškoje Lietuvoje nuo seno buvęs paprotys šios šventės proga nešti žolynus bei gėles į bažnyčią ir juos pašventinti. Lietuviams žemdirbiams tai būdavo graži vasaros pabaigos šventė, proga atsikvėpti nuo sunkių vasaros darbų, pasidžiaugti Dievo palaimintos gamtos vaisingumu, padėkoti už derlių ir drauge pradėti naują metų laiką — rudenį. Per Žolinę pašventinama įvairių gėlių, žalumynų, rūtų, pražydusių jurginų, kietų, diemedžio šakelių ir pirmųjų metų vaisių bei daržovių.

Žolinė sutampa su senovės pagonių derliaus švente. Bažnyčia, norėdama pagoniškam papročiu suteikti krikščionišką turinį, įtraukė žolynų šventinimo apeigas į šią pačią seniausią Marijos šventę, žinomą Rytų ir Vakarų Bažnyčioje. Šventės papročiai ir apeigos apipinti daugialypėmis užuominomis. Nuo seno išlikusi legenda, jog apaštalai, susirinkę prie Dievo Motinos Marijos kapo, ten nerado jos kūno, o tik kapą, pilną kvėpiančių gėlių. Jeruzalėje Marijos „užmigimo“ — lotyniškai „dormitio“ — bažnyčia yra vieni artieji Jėzaus kapo bažnyčios. Viešpaties Jėzaus ir jo Motinos mirtis buvo laikoma, ne skausmą ir raudojimą iššaukiančia, o vertiau Dievo gailestingumo ir jo palaimos ženklais.

Jau dešimtmėje krikščionybės amžiuje Vakarų Bažnyčioje žinomos gėlių, žolynų ir vaistažolių šventinimo apeigos Žolinės metu. Maldomis prašoma Dievo palaiminti augalus, kad būtų naudingi sveikiesiems ir ligoniams — žmonėms ir gyvuliams. Lietuvoje šios žolynų šventinimo apeigos žinomos nuo 17-to amžiaus pradžios. Lietuvoje daugelis pirmųjų bažnyčių, pastatytų po Lietuvos krikšto, buvo vadinamos Marijos Dangun

Ėmimo vardu ir todėl ta šventė švenčiama itin iškilmingai, su dideliais atšaidais.

Pastaruoju posovietiniu laikotarpiu Lietuvoje, kai Žolinė padaryta Lietuvos valstybine švente ir ne darbo diena, Žolinės atšaidai atgaivinti daugelyje Lietuvos parapijų. Jie ypač gausūs ir iškilmingi Pivašiūnų bažnyčioje (Alytaus rajone), kur 1988 m. popiežius Jonas Paulius II vainikavo Pivašiūnų Marijos paveikslą. Tuomet į atšaidus suplaukė 70,000 žmonių. Dabar juose dalyvauja apie 30,000 maldininkų. Aštuonių dienų atšaidai baigiami maldomis už tėvynę.

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius šią iškilų Marijos šventę yra pavadinęs Vilties švente. Tai itin reikšminga Lietuvos žmonėms ir mums, gyvenantiems išeivijoje. Viltis remiasi Dievo ištikimybę ir Dievo Motinos Marijos rūpestiu savo žemiškų audrų blaškomois vaikais. Šių dienų lietuviui ne kartą pasijunta paskandinti ir sugniuždyti neviltingos, nepajėgumo grumtis gyvenimo sūkuriuose.

Tai skaudžiai liudija nūdienės statistikos: Lietuva pralenkia visus Europos kraštus savizudžių skaičiumi — kasmet nusižudo daugiau 1,500 žmonių. Pavyzdžiui, 2000 m. nusižudė 1,317 vyrų ir 314 moterų. Tais skaičiais Lietuva viršija Rusijos, Estijos ir Vengrijos savizudžių statistiką. Mokslininkė D. Garlienė, dirbanti Vilniuje, sako, kad Lietuvoje „dar nėra savizudžių prevencijos strategijos“. Didžiausia apsauga gi yra gyvas tikėjimas ir viltis, kad Dievas neapleidžia žmogaus net ir didžiausioje vargo. Tad, dalyvaudami Žolinės pamaldose, melskimės už savo tėvynę, ypač už tuos, kurie stengiasi atgaivinti tikėjimą Lietuvoje, ir už tuos, kurie stovi ant prarajos briaunos, praradę pasitikėjimą gyvenimu ir saviimi, bet dar neatradę tikėjimo Dievu.

PUŠIS

JURGIS JANKUS

Nr.13

— Žinoma, kad matau. Jeigu nematyčiau, nesaikčiau.

— Ar čia jau taip blogai? Barkštelėjo vokietai, tai barkštelėjo, tai kas. Bernai ne taip basiais galvas susiskaldo ir tai neguli.

— Ką aš žinau apie bernus. Jeigu patį nori, galiu pasakyti. Stankus liepė žiūrėti, kad nesikeltum ir nesiblaškytum, kad ko gera kraujas ant smegenų neužplūstų. Sakė, kad kaulas labai įkirstas, bet jis negali įlįsti į vidų ir pamatyti. Tik liepė nejudėti, kol sugrįš pažiūrėti.

— Ar namiškiai jau žino?

— Žino. Kaip nežinos.

— Tai kodėl aš čia?

— Norėjo tuoj vežtis, bet Stankus neleido. Sakė bus protingiau palikti, kur esi. Mama per naktį išsėdėjo. Neseniai ir namo teišėjo. Buvo ir Zabutė, ir Antanukas. O kaip dabar? Ar labai tebelega?

Galvą tebegrėžė kaip buko gražiu. Buvo besizijoas pasakyti kaip yra, bet žvilgtelėjo į rūpescio pilnas mergaitės akis ir tepasakė:

— Ne. Tik tą vietą peržiūrėti ir gerklę vėl džiovina.

— Užtat patylek, — pašoko nuo lovos krašto. — Aš tuoj, — ir nubėgo.

Jonas vėl girdėjo ir brakštelėjimus, ir šaukštelių ir stiklinės kraštus cinktelėjimus. Tuoj sugrįžo ir ji su pilna stikline. Vėl pilstė ir burną su šaukšteliu, vėl šluostinėjo per lūpų kamputį nutekėjusią ant veido. Arbata tebebuvo tokia pat skani ir gaivianti. Žiūrėjo į jos rūpestingą veidą ir į ranką, tvirtai ir tiksliai kilnojantį šaukštėlį. Į stiklinę, ir burną, ir stiklinę, ir burną. Norėjo pakelti ranką ir padėti ant kelio, bet ji buvo labai sunki ir aptirpusi, nepavaldoma. Norėjo ir ką pasakyti. Žodžiai mintyje buvo gatavi ir tokie gražūs, kokių niekada niekam nebuvo gavę, bet liežuvis nejudėjo. Atrėdė, kad nebuvo nei kada, nes Verutė neperstojo pylusi ir pylusi į spėjantiesi prasiiverti lūpas. Norėjo pasakyti, kad valandėlei sustotų pylusi ir ką pasakyti, pasišnektų, bet nesustotų ir visi, iš nežinia

kur atėjo, Jono žodžiai šiltai tekėjo kartu su saldžiarūgšte arbata atgal tiesiai į širdį.

Dar stiklinėje buvo arbatos, kai Verutė pamatė, kad Jona ima snaudulus. Iš pradžių nudiegė rūpestis, kad neimtu verstis į blogąją pusę, bet kai susigaudė, kad ji tik ima miegas, nusiramino ir ilgai klausė jo ramaus kvėpavimo. Nelaukto ramumu pateko širdis, kad jis ne namuose, kad čia, kad ji, ne kas kitas, gali jį slaugyti. Akys sustojo ant kruvinos dėmės žemiau piškinių. Jį daug sykų norėjo nuvalyti, bet bijojo paliekti, kad labiau nesužalotų, dabar neiškentė, pakilo nuo lovos, suvilgė kamputį rankšluosčiu drungnu vandeniu ir atsargiai, vos paliesdama, ėmė šluostyti. Jonas ne-truktelėjo. Po kelinto atsargaus palietimo dėmė išnyko. Mergaitė atsitiesė, valandėlę žiūrėjo į ramiai miegantį ir tuo pačiu rankšluosčiu nubraukė iš akių tvintančias ašaras.

Visiškai šalia krito Damazo pušis. Sušvokštė suvirpo ir taip trenkė, kad Jonas pašoko ir atsėdėjo. Daug visokių sumišimų. Ir kirtėjų, ir daug vokičių. Ir vėjas. Kas ją nuvertė nesėdėjo ne pamatyti, bet krito taip smarkiai, kaip didelis perkūnas. Sugėlė ne vien galvą, bet ir širdį.

— O Jėzau, kas dabar?! — iš priemenės į vidų įlėkė Verutė.

Jonas sėdėjo lovoje abiem rankom susiėmęs galvą.

— Kas, Jonuti, kas? — pribėgusi klausinėjo.

— Galvą sutrenkė, — nepakeldamas akių pasakė.

— Kas? Kas galėjo čia sutrenkti? — apsižvalgė aplinkui, bet arti nieko nebuvo, kas būtų galėję užkristi.

— Pušis. Ne pati pušis. Greičiausiai viršūnė ar tik šaka. Viršūnė būtų užmušusi.

— Kur čia trobų pušis. Susisapnavai. Lauke baisus vėjas. Trenkė priemenės duris, tu ir susisapnavai. Gul, kad kas neatseitiktų.

Jonui akys prašviesėjo. Čia ir troba, ir Verutė. Ji laiko už rankos, o kita ranka ant veido. Šalia Verutės Stabulienė. Jos veidas pilnas išgastio.

— Susisapnavau, — pagaliau susivokęs pratarė Jonas ir, Verutės prilaukdamas, vėl nusileido į patalą.

Priemenėje vėl pasigirdo lūpų darsys.

— Ko tas dabar ten taip trankosi? — tarsteli Verutė ir piktokai pažiūri į duris.

— Toks vėjo darbas. Jeigu toks didelis, tai gal pušies nebėr. Gal jau nuvertė, ir virsdama man prisisapnavo. Bėgu į vieną pusę, bėgu į kitą, o ji tiesiai ant manęs ir su tokiu trenksmu, kad net galvą tebeskauda, — šneka Jonas, o priemenėje tebestuksi.

Jonas irgi suvokia, kad ten nebe vėjas, bet kas nors atėjo ir sniega nuo kojų daužo. Pagalvoja gal tėvas, o gal Antanukas. Aiškiai klumpės daužo nebe į prieangio aslą, bet į trobos slenkstį. Jo kiekvienas spyris vinių dūrių eina per galvą. Verutė pasilenkia visiškai prie veido ir ima šnibždėti:

— Tik, gink Dieve, neprasitark nieko apie pušį. Nė žodelio, — ir šokė atšoko nuo Jono.

Tuo pat metu prasišvėrė durys ir tarpdury sumėlynavo vokičiai milinė. Jonas taip krūptelėjo, kad ne visa lova sudrebėjo. Iš karto jį pažino. Gefreiteris. Abu dirbo kartu su eiguiliu. Eiguilis prižiūrėjo mišką kėntantius, o gefreiteris rusus belaisvius, mišką vežantčius. Belaisviams jis buvo geras, bet ką gali žinoti. Pareis, pasakys eiguiliui, kur matė, o anas. Kas gali drįsti pasipriešinti vokičiams, o jis pasipriešino. Nors patė sakėsi, kad mozaras ir kalbėjo lenkiškai, bet vis tiek vokičiai. Ir Verutė liepė neminėti pušies, kad prie pušies su vokičiais susitampė. Bet kaip nepasakysi, jeigu tyčia atėjo ieškoti.

Verutė su motina nubėgo prie durų pasitikti ir tuoj nusivedė prie stalo. Lovos galvagalys atauktas ir stalą, ir Jonas nebegali matyti, ką jie ten veikia. Stabulienė užaugo dvaro kumetynę, tai moka lenkiškai, bet sako, kad ir jai sunku jo lenkiškai kalbą suprasti. Bet susikalba. O jis jau ir lietuviškai mėgina susikalbėti. Visi sako, kad jis labiau kaip jie negu vokičiai. Ir belaisviai jį mėgsta. Nė vienas nėra pabėgęs. Nuo kitų bėga. Ana dieną vieną bėgantį nušovė, parvežė namo, paguldė prie barakų tarpvarty ir šalia įsmeigė didelę lentą su rusišku užrašu, kad tas jau pabėgo. Kuris mėgins bėgti, toks kaip tas sugrįš į jo vietą. Bet kiti prižiūrėtojai buvo tokie žiaurūs, kad belaisviai vis tiek bėgo. Ne gefreiterio. Tas palikęs juos miške vienus, išėdavo pas žmones, sau, gal ir savo viršininkams, pasirinkdavo kiaušinių, lašinių, belaisviams parnešdavo duonos. Kiti matė net lašinius su belaisviais dalinantys. Kartais net po porą belaisvių išleisdavo pasiduoneliuoti. Ir dabar greičiausiai paliko vienus, bet Jonui vis tiek

lenda mintis, kad belaisvius saugo eiguilis, o jį paleido į žmones pasidairyti to berno, kuris driso susikibti su vokičiais. Kad kurti ateitų prie lovos, paprašytų, kad vokietai nusivestų į seklyčią, o jis galėtų išslinkti į priemenę ir pasisilepti. Čia vis tiek gali pamatyti. Jeigu nepamatė įeidamas, gali pamatyti išeidamas. Kad susiprastų nors ant galvos kokį skudurą užmesti. Bet jos šneka prie stalo. Ne tik šneka, bet ir vaišina. Gir-dėti. Viskas gir-dėti. Ir indų barškėjimas, net ir šnekos tarp kėntų trupėjimas. Jeigu pavalgęs pasidairys po trobą, pamatys, lieps keltis ir eiti. Net jeigu vilktė iš lovos vilks. Jam nepasakysi, kad Stankus liepė gulėti, kad smegenys gali krauju užplūsti. Kas vokičiai. Galvą vis tiek tebegrėžia. Rodosi, net skaudžiau. Tai gal nuo to pašokimo.

Pajuto, kad vokietai nuo stalo kyla. Jonas stipriau susigūžė į pagalvę, lyg galėtų joje pasisilepti. Pagaliau kas jam darbo, kas kur svetimioje lovoje guli.

Darbo ar ne darbo, bet jis pakilo ir priėjo prie lovos. Toks aukštas, platus, storu sprandu, dideliu vėju išgairintu veidu. Sustojo ir šypsosi. Nepanašus, kad griebtų ir iš lovos vilktų. Iš to miške Jonas jį buvo matęs ne sykį, bet iš taip arti tik pirmą kartą. Atrėdė, kad galėtų būti toks pat stipruolis kaip Pals. Gal net dar stipresnis, bet baimės nekėlė. Tokia plati šypsena net ramino. Rodos pasikratytum rankom ir vienas kitam pamirskėtum.

— Serga? — paklausė suklejęs platus veidas į moteris.

— Serga, — tuoj patvirtino Stabulienė.

— O kodėl čia kruvina? — pirštu parodė į krauju persisunkusį raiščio pakraštį.

— Miške, — greitai ėmė regėti Stabulienė. — Medis. Ne visas, tik patį viršūnėlę. Galėjo užmušti. Dabar reikia gulėti. Daktaras liepė nejudėti, kad kraujas smegenų neužlietų.

Ji sakė, aiškiai, rankomis rodė, kaip viskas atsitiko, lyg pati ten būtų buvusi ir viską mačiusi. Gefreiteris, matyt, suprato, kad veidas surimtėjo. Ko gera gal net žinojo, kad medis vieną užmušė.

— Tas negerai, tas negerai, — pradėjo šnekėti purtydamas galvą. — Ko stovi prie medžio? Reikia toli. Ir nesukubėti. Iš lengva. Matau. Skubate, skubate. Reikia palaukti. Laiko yra. Daug laiko. (Bus daugiau)

DR. KAJETONAS J. ČEGINSKAS, KOKI JI PAŽINOJAU

Švedijoje gyvenantis sociologijos daktaras, publicistas, visuomenės veikėjas 1 d. pažymėjo savo 75-erių metų sukaktį

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Apie sukaktuvininko darbus išsamiai ir adekvačiai jo įnaušai lietuvių kultūrai parašyti arba jo amžininkas, arba kitas sociologas mokslininkas, savo pirmtako kūrybos tyrinėtojas. Mat, jo darbai vis dar tebėra išsklaidyti daugiausia išėjusių periodikos puslapiuose, ne specialistui sunkiau prieinami bei apbrėpti. Todėl nepretenduodamas į dr. K. J. Čeginsko kūrybos visumos apžvalgą bei vertinimą, jo sukakties proga norėčiau prisiminti žmogų ir asmenybę, kurią man teko sukakti ir pažinti.

Keletas enciklopedinių biografijos faktų

Kajetonas Julius Čeginskas gimė 1927 m. liepos 1 d. Alytuje, savivaldybės tarnautojo šeimoje. 1939-1944 m. mokėsi Alytaus gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. Septyniolikmetis K. Čeginskas su draugu Alytaus gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. Septyniolikmetis K. Čeginskas su draugu 1944-aisiais stoja į Marijampolės komendantūros būrį savanoriais, bet ant kelnų jau lipo nauji okupantai. Per Rytų Prūsiją atsiduria Vokietijos vakarinėje dalyje. Vienerių metų pritrūko gimnazijai baigti, tad brandos atestata Čeginskas 1946 metais įsigijo Čiomborgo lietuvių gimnazijoje.

1946-1956 metais studijavo filosofiją, teologiją ir sociologiją Hamburgo, Eichstaetto (Vokietija), Romos (Italija), Strasburgo (Prancūzija) ir Uppsalos (Švedija) universitetuose. Įgijo filosofijos licenciatą, teologijos bakalaurą ir sociologijos daktaro laipsnius. Išmokė visas svarbesniasias germanų, romanų, slavų kalbas.

1957-1958 metais dirbo „Amerikos balso“ lietuvių redakcijoje Muenchene, vėliau — 16 metų Švedijos Uppsalos universiteto bibliotekoje. Nuo 1975 iki 1990-ųjų — „Laisvės“ ir „Laisvosios Europos“ radijo lietuvių skyriaus darbuotojas ir jo vadovas Muenchene.

Išėjusio K. J. Čeginsko pasireiškė ir visuomeninėje bei

politinėje veikloje — kurį laiką dalyvavo VLIKo valdyboje ir Lietuvos laisvės komitete, buvo aktyvus lietuvių fronto rezistencinės veiklos dalyvis, vienas veikiųjų Europos lietuvių studijų savičių pasikaitininkų ir organizatorių. Plačiai rašė užsienio lietuvių spaudoje (savo pavarde, taip pat Juliaus Vidzgirio, Augustino Liepos, J. Griko slapyvardžiais), bendradarbiavo VLIKo leidžiamose „Eltoje“, „Amerikos balso“ ir Vatikano radijo lietuviškose laidose, parengė daug straipsnių sociologijos ir artimaus klausimais Bostone išleista 37 tomų lietuvių enciklopedijai. Dalyvavo Stokholme 1971 m. steigiant Baltų institutą ir kurį laiką buvo jo vicepirmininku. K. J. Čeginskas yra taip pat ir lietuvių kultūros instituto Vokietijoje narys-steigėjas.

Savo asmeninį gyvenimą Kajetonas J. Čeginskas susiejo su estų tautos dukra Ebba. Jiedu išaugino ir išmokslo penkis vaikus, susilaukė devynių vaikaitių.

Didelė intelektualinė pajėga

Su dr. Kajetonu J. Čeginsku susipažinau Miunchene 1989 m., jau griūvant „geležinei uždangai“. Tai buvo mano pirmoji išvyka į Vakarų ir gyvas susitikimas su žmogumi, kurio balsą jau senokai pažinojau iš „Laisvosios Europos“ radijo. Tik tada ir sužinojau, kad iš radijo laidų žinomas Augustinas Liepa, kurio komentaras labai vertinam ir jais zavėjau, būtent ir yra Kajetonas Čeginskas.

Susitikime tada svingame Alinos Grinienės (1915-1998) bute Diamantstr. 7, prie dosnios vakarienės stalo, ir iki tamsos kalbėjome einausios politikos, istorijos, Lietuvos ateities ir jos perspektyvų klausimais. Matėmės pirmą kartą, tačiau temos liejos nepabaigiamai: bendrauti buvo lengva ir, bent man, — labai įdomu.

Prieš save regėjau maždaug

Dr. Kajetonas K. Čeginskas Muenchene gatvėje su Vidmantu Valiušaitiu.

savo tėvo bendraamžį, turtiną žmogiškos patirties, tvirtą logiką, didelių analitinių sugebėjimų, įžvalgų gyvenimo stebėtoją. Paprastai, aiškiai, įtikinamai dėstomas mintys, aukšta etinė kultūra, inteligencija, dėmesys ir pagarba pašnekovui, puikus istorijos, politikos, sociologijos išmanymas, brandus ir blaivus Lietuvoje bei visoje Rytų Europoje prasidėjusių procesų vertinimas paliko man neišdildomą pirmojo susitikimo su dr. K. J. Čeginsku įspūdį. Supratu, kokia tai didelė intelektualinė pajėga ir žmogiškasis išteklius Lietuvai, kuriai tada taip stigo vakarietiško išsilavinimo ir atitinkamos patirties žmonių.

Kaip tuo metu aktyvus Sąjūdžio veikėjas (buvau tada Sąjūdžio seimo, Kauno miesto tarybos narys, laikraščio „Kauno aidas“ redaktorius), tada neabejojau, kad panašios patirties žmonės ankščiau ar vėliau bus pastelkti Lietuvos tarnyboje.

Dar keletą kartų vėliau su dr. K. J. Čeginsku buvau susitikęs Miunchene, esame pralaidę ne vieną malonų vakarą, kalbėdamiesi tomis patiomis temomis, kai Lietuva jau buvo nepriklausoma ir tvarkėsi savarankiškai. Dr. Čeginskas tada jau buvo baigęs tarnybą „Laisvosios Europos“ radijuje, didesnių išpareigų Vakaruose nebeturėjo. Skirtingai nuo Lietuvos, Estija neturko

pakviesti jaunos valstybės tarnybai Ebba Čeginskiene, kaip ir dr. Kajetonas, Strasburgo universiteto auklėtinis, poliglota, Vakarų intelektualinio ir praktinio darbo patirtimi turtingas asmenybė. Ebba Čeginskas dirbo Estijos vidaus reikalų ministro patarėja.

Sutiko prisiminti nedėkingus išpareigojimus

„1992 m. lankiausi Lietuvoje, ketinau būti kuo nors naujins, bet dėstyti universitete tada niekas ypatingai nekabino“, — vėliau prisimins dr. K. J. Čeginskas.

Žmonai pradėjus dirbti savo krašto labai Estijos vidaus reikalų ministerijoje, K. Čeginskui, jo žodžiais tariant, „pasidarė prieš ją nesmagu“. Monsinoro Vytauto Kazlausko skatinamas, 1994 m. rudenį atvyko į Lietuvą Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakultete dėstyti krikščioniškosios sociologijos kursą.

Kaip tik tuo metu Kauno miesto mero potvarkiu buvau paskirtas laikraščio „Kauno laikas“ vyriausiojo redaktoriaus. Buvau prisiėmęs ne lengvą dalį — atkurti sustojusio ir prie bankroto ribos atsidariusio laikraščio leidybą: dienraštis jau keturis mėnesius nebešėjo, laikraščio kolektyvas buvo demoralizuotas

ir pusiau išsivaišiojęs, bendrovę slėgė skolos, o įmonės sąskaitos buvo visiškai tuščios.

Žinodamas, kad dr. K. J. Čeginskas nėra perkrautas pasikaitomis universitete, pristatęs jam laikraščio atgaivinimo planą bei naujos direktorių valdybos sudėtį (joje buvo žinomi vardai — prof. Kęstutis Skrupskelis, adv. Jonas Kairevičius, kun. Robertas Grigas, etc.), pakviečiau jį rizikingam eksperimentui — išjungti i laikraščio atkūrimo darbą.

Aiškiai supratęs atsakomybę, pavojus ir riziką, ėmusis šio nedėkingo darbo, dr. K. J. Čeginskas sutikimą davė ne iš karto. Tačiau ilgai įkalbinėti neteko — mano džiaugsmui ir savo paties vargui, netrukus jis priėmė mano kvietimą užimti vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojo pareigas, žinodamas, kad tas darbas neapibrėžtą laikotarpį bus visai neatlyginamas.

Jo motyvai buvo ne materialiniai: „Gal mano pavyzdžiu paseks ir kiti išėjusių lietuvių. Atgimimo pradžioje atrodė, jog visi vienodai pasiryžę dirbti Lietuvos labui. Vėliau paaikškėjo, kad vieni nuo kitų esame atvėję. Bet dabar vėl aiškėja, kad reikia vieni kitiems padėti“, — sakė jis korespondentei, pasismalsavusiai, kodėl Vakarų lietuvis ryžtasi tokiam vargiui. — „Esu pripratęs ir prie kuklių sąlygų. Teko gyventi įvairiomis sąlygomis. Dirbdamas bibliotekoje auginau penkis vaikus, nebuvo lengva. Yra nepatogumų. Bet nepatogumai viena, o bendras reikalas — visai kas kita. Jaunimo entuziazmas kurti gražesnę Lietuvą mane įkvepia, gaivina“, — kalbėjo tada dr. K. Čeginskas.

Brandus vedamųjų autorius

Jo talka laikraščiu buvo išskirtinai efektyvi. Turėdamas didžiulę žurnalistinio darbo patirtį „Laisvosios Europos“ radijuje, dr. K. J. Čeginskas daug pasitarė formuodamas laikraščio pobūdį bei jo idėjinį profilį.

Mes norėjome kurti laikraštį, kuris būtų kokybiškai skirtingas ir laisvas nuo sovietinės žurnalistikos mokyklos išugdytų tradicijų, nuo Lietuvos spaudoje įsivyravusio ipročio vienus dalykus be atoduriu vien teigti, kitus vien neigti, stengėmės atsiriboti nuo pašaipaus tono, destruktivios, Nukelta į 5 psl.

•SKELBIMAI•

PASLAUGOS

ELEKTROS ĮVEDIMAI-PATAISYMAI.
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H. DECKYS
TEL. 773-585-6624.

Medžio darbai, elektra, santechnika, grindys, dažymas... Aukšta darbų kokybė, žemos kainos.

ŽILVINAS VENCIVUS
contractor
ZIL CONSTRUCTION
312-388-8088;
773-254-0759; 312-493-8088

AUTOMOBILIŲ NAMŲ, SVEIKATOSIR GYVYBES DRALIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

SIŪLO DARBA

Reikalingi darbuotojai paruošimui valymui TN ir IN valstijose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800.
Tel. 615-554-3161.

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Chicago and Milwaukee area.
Tel. 800-820-6155.

Live-in caregivers needed in Wisconsin. Ladies, experience, references, good English, work permit. Call Good People at 608-741-9076.

Male or female live-in caregivers needed to work in Wisconsin. \$95 per day. English, driver's license, car and experience required. Call 414-321-8001. Other jobs available.

SIŪLO ISNUOMOTI

Beautifully furnished one bedroom apartment, vicinity of 97 and Pulaski in Oak Lawn. All utilities paid. \$450 per month. Non-smoker. 708-952-9590.

IEŠKO DARBO

28 metų, energinga ir sąžininga moteris, galinti slaugyti ar padėti namų ruošoje, turinti patirties ir vairuojanti automobilį, kalbanti rusiškai, lenkiškai ir truputį angliškai. perka darbą su grįžimu namo.
Tel. 708-267-1048. Gali pakeisti.

Amerikos Lietuvių Televizija, Inc. Lithuanian American TV, Inc.

14911 127th Street, Lemont, IL 60439

Phone: 708-839-9022 Fax: 708-839-9070 E-mail: altv@attbi.com

ALTV programos rodomos per Čikagos WFTB 23 kanalą ketvirtadieniais ir sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. vakaro. Čia galite matyti žinias iš Lietuvos, pasakojimus apie lietuvių Amerikoje, filmus, koncertus. Programose reklamuoja daugelis lietuviškų verslų, skelbiamas lietuviškų renginių kalendorius.

ALTV paslaugos:

- Vaizduojamųjų perrašymas iš europinės sistemos į amerikietiška ir atvirkščiai, visokie formatai, DVD
- Dokumentų, laiškų, anketų notarizuoti vertimai, vertimai žodžiu
- Anglų kalbos pamokos

ALTV laukia žiūrovų pasiūlymų, patarimų, reklamų, skelbimų ir paramos. Skambinkite: 708-839-9022 arba 708-785-8080.

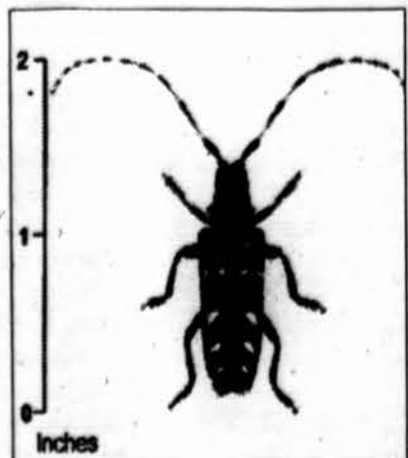
Rugpjūčio mėnesio ketvirtadieniais ir sekmadieniais ALTV kviečia žiūrovus susipažinti su keliomis Lietuvos televizijos programomis. Rodysiame humoristines laidas „Divračio žinios“ ir „Klausimėlis“, laidele vaikams „Tele-Bim-Bam“, televizijos spektaklį pagal J. Marcinkevičiaus romaną „Benjaminas Kordušas“, kuris pasakoja apie Lietuvos bajorų gyvenimą nepriklausomybės metais, laidas „Laiko ženklai“ ir „Etnokultūros ratas“ bei Lietuvos kino studijos vaidybinį filmą „Moteris ir keturi vyrai“. „Panoramas“ vėl rodysiame po atostogų, rugsejo pradžioje.

Pranešimas: Dėl ALTV teikiamų paslaugų skambinkite po rugsejo 6 d.

ALTV pasiūlo teisę keisti programų turinį ir siūžetų rodyimo laiką.

IR MICHIGAN VALSTIJOJE

Kadangi nemaza dalis Amerikos valstijų po pernai rugsejo 11-osios teroristinių išpuolių jaučia lešų stygiaus problemas, ieškoma priemonių izdą papildyti, neuzkraunant gyventojams papildomų mokesčių. Populiariausias būdas, atrodo, yra valstijos (arba net miesto) mokesčių padidinimas už cigaretes ir alkoholinius gerimus. Nuo rugpjūčio 1 d. į šį planą įsijungė ir Michigan valstija, nes šiemet tikisi 700 milijonų mažiau įplaukų į valstijos izdą. Valstijos Senatas pritarė, kad už kiekvieną cigarečių dėžę mokeskis būtų pakeltas 50 centų.

JULIA CHILD — 90!

Bene žinomiausia šiame krašte virėja — iš daugybės televizijos programų ir parašytų knygų — yra Julia Child. Gyvenanti Napa, Calif., praėjusį penktadienį (rugpjūčio 2 d.) į šventę 90-ąjį gimtadienį.

NESITIKI GERO DERLIAUS

Daugelis Illinois ir aplinkinių valstijų ūkininkų dėl šalto ir labai lietingo pavasario pavėlavo sėja, o ypatingai karštas bei sausas liepos mėnuo pakenkė dar nespėjusiems dirvas veikia. Taip pat raginama nestovėti per arti, nes kartais, pjauant žolę, metaliniai dalgeliai užkliudo akmeni, stiklo gabalą ar kurį kitą aštrų daiktą ir sviedžia toli į šalį.

Tokių perspėjimų, atrodo, nepaisė vienas McHenry apskrities berniukas (šiuo atveju — jo tėvai, nes vaikas tik 3 metų amžiaus), nes vielinio pakabo dalis, tėvui pjauant žolę užkliudę pjaunamosios mašinėlės, įsmigo į jo krūtinę ir net perdūrė plaučius. Berniukas straigtasparniu nuskradintas į Rockford Memorial ligoninę ir yra kritiškoje padėtyje.

VIS TIEK KANDIDATUOS

Ohio atstovas Kongrese James A. Traficant, Jr., užkysį ėmimą, federalinių mokesčių nemokėjimą ir kitus nusikaltimus praėjusią savaitę pašalinantis iš Atstovų rūmų ir nubaustas kalėjimo bausme, pareiškė, kad jis žada kandidatuoti būsimoje rinkimuose ir... laimėti. Savo rinkiminę kampaniją jis varys tiesiai iš kalėjimo, nes „visa Amerika, juo labiau Ohio valstija, žino, kad buvau politinių intrigų auka“.

ŠUNYS PAPJOVĖ KENGŪRAS

Sulaukėję šunys, naktį patękę į Potawatomi zoologijos sodą, South Bend, Ind., Australijos faunos paviljone papjovė 14 „walabies“ (nedidelius kengūrus). Gyva liko tik viena. Šiemet zoologijos sodas ruošiasi švesti savo 100 metų sukaktį ir planuoja rinkti aukas, kad būtų galima eksponatus atnaujinti, sodą pagerinti. Manoma, kad šis įvykis aukų rinkimui gali labai pakenkti.

NEBUS BAUDŽIAM MIRTIES BAUSME

Aukščiausiasis JAV teismas birželio 20 d. nusprendė, kad protiška nesveiki asmenys nebus baudžiami mirties bausme. Šis nuosprendis taikomas 20 valstijų, kuriose dar vykdomos mirties bausmės. Nuo 1989 m. 16 valstijų pačios nubaustos sustabdyti mirties bausmę protiška nesveikiems; 12 valstijų visai panaikino mirties bausmę, 18 — drausdžia taip bausti protiška nesveikus, bet 20 valstijų mirties bausmę šiems asmenims dar tebetaiko.

VĖSINTUVAMS — 100 METŲ

Š.m. liepos mėnesį suėjo 100 metų nuo pirmųjų oro vėsinatuvų išradimo. Šiandien, ypač kai kuriose Amerikos vietovėse, be vėsinimo žmonės jau negalėtų gyventi. Pagal vėsinatuvų gyventojų surašymo duomenis, apie 83 proc. gyventojų savo namuose turi oro vėsinatuvus (ne „kondicionierius“!), padedantys jiems išskėti vasaros karščius. Prieš 100 metų Willis Carrier, tuomet turintis tik 25 metus, buvo pirmasis, išradęs aparatą, kuris tuo pačiu metu orą atvėsina, švarina ir ištraukia drėgmę. Šiuo metu Carrier Corp. veikia Farmington, Conn., samdo 700,000 darbininkų ir per metus padaro 9 milijardų dol. apyvartą.

TIRPSTA LEDYNAI

Mokslininkai susirūpinę, kad labai paspartėjęs ledynų tirpimo tempas Aliaskoje, kur kasmet prarandama apie 24 kubines mylias ledo. Tyrimus atliko Aliaskos universiteto (Fairbanks) mokslininkai, tvirtindami, kad paskutiniųjų penkerių metų laikotarpyje ledynų tirpimas pagreitėjęs beveik dvigubai.

ČIKAGA IR APYLINKĖS: už lietuviško pasaulio ribų

KAI ISITAISO KETURKOJAI „SVEČIAI“

Gyvulių globos ir kontrolės draugija pavasarį, vasarą ir rudenį dažnai gauna skambučius, kad į miesto gyventojų namus (ypač palepes) ar garažus įsikraustę nepašaukti keturkojai svečiai. Kartais žmonės prašo, kad draugijos pareigūnai atvažiuotų ir zverelius sugautų, o kartais patys, pasiskolinę specialius spastus, inamiais atsikrato. Pernai tuo būdu buvo sugauta beveik 3,000 šėškų, rakūnų (meškenų), voverių ir kitų mažų zverelių. Paskolintus spastus gyventojai gali panaudoti 5 paras, o sugautus zverelius Gyvulių globos bei kontrolės draugijos pareigūnai išsiveža. Gyventojams primename, kad laukiniai zvereliai gali būti užsikrėtę pasiutlige

ar kitomis pavojingomis ligomis, todėl žmonės turėtų pasisaugoti, kad neįkasta ir sugautų vaikus, kad neįkasta rakūnų prie zverelių.

Ir iš kitų JAV-jų

„Ilganosis“ vabalas, kuris Čikagoje ir kai kuriose kitose JAV-vietovėse padarė daug žalos lapuotiams medžiams. Kovojant su šiuo „importuotu“ iš Kinijos kenkeju, kitų priemonių iki šiol neatrasta, kaip tik užkrestus medžius nukirsti ir sudeginti. Čikagos gyventojai raginami pasidairyti į prie savo namų ir gatvių augančius medžius, taip pat prie jų kamieno ant žemės, jeigu pamatytų vieną jų ilganasio, būtinai vabalą pagauti ir paskambinti tel. 311 miesto įstaigoms. Vabalas atpažinti lengva: jie nemazi, juodi, su baltais taškais ir ilgais usais.

NALŠIOS ŽEMĖS MUZIEJUS

Švenčionys. Nalšia žemės muziejus.

Nalšia buvo viena iš besikuriančių Lietuvos žemių, kuri apėmė dabartinius Švenčionių, Ignalinos, dalį Utenos, Molėtų, Vilniaus ir Zarasų rajonus Lietuvoje ir dalį Pastovio ir Breslaujos rajonų Baltarusijoje. Šios XI-XIII a. egzistavusios žemės vardą 1992 m. yra pavadintas Švenčionių muziejus.

XIII-XIV a. Švenčionys buvo valstijos (kitų autorių nuomone – žemės) centras. XV a. Švenčionių miesto ribose buvo įkurtas Vytauto dvaras, į kurį jis atvykdavo pamedžioti. Apie 1392 m. Vytautas čia pastatė bažnyčią, apgyvendino į nelaisvę paimtus totorius. XVI a. Švenčionyse jau buvo audimo, pakinktų siuvimo, odos apdirbimo dirbtuvės. Miestelis augo, plėtėsi, daug kartų kentėjo nuo svetimšalių, degė ir vėl atsistatė. Šiandien apie 6,000 gyventojų turintio rajono centre esantis Nalšia žemės muziejus yra bene svarbiausias Rytų Lietuvos istorijos centras.

Šio krašto gyventojai nuo seno nebuvo abejingi savo krašto praeičiai. Jau 1912 m. Santakos kaimo (Švenčionių raj.) gyventojas Ignas Šilkinis rinko ir komplektavo įvairią istorinę ir etnografinę medžiagą. Švenčionių krašte tai buvo pirmasis muziejus.

1925 m. Švenčionių apskrities laikraštyje šio krašto inteligentija išspausdino atvirą laišką, kuriame lenkiškos vietos valdžios prašė leisti organizuoti draugiją, besirūpinančią senovę menančių daiktų saugojimu. 1934 m. ši idėja vėl buvo išsakyta Mokytojų sąjungos suvažiavime ir tik 1936 m. Švenčionių mokyklos patalpose buvo pradėti kaupti muziejinę vertę turintys daiktai. Tačiau okupacinė lenkų

valdžia čia įžvelgė „litvomaniją“ ir muziejų uždarė, apie pusės tūkstančio sukauptų eksponatų neliko.

Tik 1945 m. Švenčionių 1-ojoje mokykloje (dabartinė Z. Žemaičio gimnazija) pradėtas kurti muziejus. Po trejų metų Švenčionių apskrities valdžia muziejui išskyrė Mažosios gatvėje buvusią namo palėpę. 1955 m. buvo paskirtos buvusio parduotuvės savininko name didesnės patalpos, kuriose iki šiol yra muziejaus fondai. Daug darbo ir energijos muziejui paskyrė nuo 1954 m. direktore dirbusi A. Kuda-bienė. Iki 1982 m. muziejaus fondai nuolat buvo pildomi. Per tris dešimtmečius buvo sukaupta nepaprastai turtinga audinių kolekcija. Tarybiniais metais į muziejus pranešimus atlikti kapitalinių remontų nei respublikinė, nei vietinė valdžia nekreipė jokio dėmesio. Dešimties tūkstančių rublių buvo skiriama Antanų miškuose (paribyje su Baltarusija) 1942-1944 metais veikusio Lietuvos KP (b) Šiaurės srities pagrindinio komiteto bazei, o muziejui nelikdavo nei stogui suremontuoti. Dėl to šimtai retų medinių eksponatų sunyko.

Prireikė net 10 metų po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, kol buvo rekonstruotas šalia muziejaus buvęs pastatas, kuriame 2000 m. vasario 14 d. ir įsikūrė šiandien nauja ekspozicija besipuikuojantis Nalšia žemės muziejus. Kad jis taptų tuo, kuo dabar yra, daug prisidėjo buvusi direktorė V. Stanevičienė ir ilgą laiką dirbusių keturių mokslinių darbuotojų kolektyvas.

Šiuo metu naujose atskirose muziejaus salose įrengta Švenčionių gamtos, priešis-

torės, istorijos ir etnografijos ekspozicija. Muziejaus fonduose sukaupta daugiau kaip 52,000 eksponatų, kuriuos kruopščiai prižiūri ir tvarko fondų vedėja L. Paulavičienė. Parodų, mokslinių konferencijų, ekspedicijų organizavimui, ekspozicijos atnaujinimui daug energijos skiria mokslinės darbuotojos G. Geniušienė ir N. Zubova. Šiuo metu prie muziejaus veikia etnokultūros skyrius, kuriam vadovauja didelę organizacinę patirtį darbui su žmonėmis turinti V. Stanevičienė. Daug pastangų, kad muziejus būtų kultūros centru, skiria direktorė A. Svirutoviciene.

Be tiesioginio darbo Nalšia žemės muziejui dirba ir mokslinį darbą. Jau apie 10 metų yra organizuojamos archeologinės ekspedicijos, kurių metu buvo tyrinėjami Pakretuonės, Rekučių, Kretuonių, Papiškės pilkapių, Rekučių gynybinis įrenginys. Švenčionių senamiestis. Muziejaus darbuotojai kartu su Lietuvos istorijos institutu dalyvauja Kretuono apyžė archeologinio komplekso tyrinėjimuose, organizuoja žvalgomasias ekspedicijas, kurių metu aptikta daug naujų Nalšia žemės kultūros vertybių.

Muziejaus fonduose ir ekspozicijoje yra nepaprastai didelė mokslinė ir kultūrinė vertę turinčių eksponatų iš priešistorės ir Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės laikų.

Archeologijos ekspozicijoje rodomi meniškai neolito laikų (IV-III tūkst. pr. Kr.) iš kaulo ir rago pagamintos žmonių ir gyvulių figūrėlės, gamtos skyriuje – unikali Švenčionių krašto paukščių iškamų kolekcija. Ypač turtinga etnografinė ekspozicija, kurioje rodomi labai reti Rytų Lietuvos audinių pavyzdžiai, siekiantys XIX a., žvejybos ir medžioklės įrankiai.

Nalšia žemės muziejus fondams plėstis yra labai geros perspektyvos, nes šio Rytų Lietuvos regiono kaimų ir miestelių gyventojai turi dar daug etnografinės, istorinės medžiagos. Muziejaus fondai sparčiai didėtų ir plėstųsi, jei įvairių Lietuvos mokslinių ekspedicijų metu surinkta medžiaga patektų į šio krašto muziejaus fondus, o ne pildytų perpildytus Vilniaus Nacionalinio muziejaus fondus. Kad šis tikslas būtų pasiektas, kilnojamųjų kultūros vertybių įstatymą reiktų papildyti nuostata, jog krašto muziejui, koks yra ir Nalšia žemės muziejus, būtų perduodamos surinktos ar tyrinėjimų metu aptiktos tame regione visos muziejinės vertybės. Lankytojai turi turėti galimybę susipažinti su kraštu to krašto muziejuje.

Muziejininkai daug darbo turi ir esančiuose muziejaus filialuose: Lugiuose, kur veikia buities muziejus, ir Reškutėnuose, kur ilgą laiką buvo „Ryto“ pagrindinės mokyklos muziejus. Pastarasis muziejus yra sukaupęs gausią ir unikalią Reškutėnų apylinkių etnografinę, istorinę, archyvinę medžiagą, kurią rinko ir puoselėjo buvęs Reškutėnų mokyklos mokytojas I. Kazakevičius, o dabar – buvusi Reškutėnų mokyklos direktorė V. Lapėnienė.

Švenčionių muziejus šio krašto entuziastų dėka tapo Rytų Lietuvos kultūros ir istorijos mokslo židiniu. Kadangi Švenčionys tėra vos 100 kilometrų nuo Vilniaus, jį gali lengvai pasiekti ir atvykę pasisvečiuoti tėvynėje išeivijos lietuviai, tuo labiau kilę iš Rytų Lietuvos. Pastaraisiais metais savo krašto muziejumi susidomėjo gydytojas ir dailininkas dr. Jonas Šalna iš Čikagos. Jis yra apsisprendęs savo kūrybą pervežti į Lietuvą ir padovanoti gimtojo krašto muziejui. Meno vertybės jau greitai pajudės link Lietuvos.

Algirdas Girininkas

DR. KAJETONAS ČEGINSKAS...

Atkelta iš 4 psl.

naikiniančios kritikos, asmenų užsipildinėjimo ir jų niekinimo. Todėl jau pirmajame atkurto laikraščio numeryje pabrėžėme, kad vertybės yra kuriamos pozityviu darbu, kuris reikalingas kritikos. Bet ta kritika „turi būti kuriančioji, ne žlugdančioji“, todėl „net kritikuodamas 'Kauno laikas' stengsis pozityviai kurti“. Mūsų siekimų gairės – stipri savarankiška lietuvių tautos kultūra, valstybingumo ir savivaldos puoselėjimas, bendražmogiškosios vertybės, laisvė ir demokratija.

Anuo metu Lietuvos laikraščiai (su retomis išimtimis) neturėjo tradicijos skelbti vedamųjų, kuriuose atsispindėtų laikraščio pozicija visuomenės gyvenimo klausimais. Tos nuomonės buvo reiškiamos netiesiogiai, per reporterių, atsitiktinių korespondentų ar skaitytojų pasisakymus, bet ne atvirai ir nuosekliai pristatoma redakcijos linija. „Kauno laikas“, „Garsas“ buvo vienas iš pirmųjų, kuris išvedė vedamuosius ir nesibaigino atvirai pasisakyti aktualios politikos temomis.

Dr. K. J. Čeginskas buvo vienas iš vedamųjų autorių laikraščio, gal daugiausiai skaitytojų simpatijų susilaukusio būtent dėl savo redakcinių straipsnių. „Kauno laikas“, „Garsas“ vedamuosius taip pat rašė ir Kęstutis Skrupskelis, šių eilučių autorius, vėliau įsijungęs Kęstutis Girnius. Daugelis skaitytojų tada pabrėždavo, kad nors šis nedidelis laikraštis nepajėgia apimti visos Lietuvos gyvenimo įvairovės, bet jį verta skaityti vien dėl vedamųjų, kurie brėžia aiškias fundamentalines linijas, į kasdienybės tinkle žvelgiant iš tam tikros distancijos, kad paaiškėtų esmingesni dalykai.

K. J. Čeginskas buvo pavyzdinis apžvalgininkas ir brandus vedamųjų autorius. Jis sugebėdavo jautriai užčiuopti aktualias temas, įtikinamai jas pagrįsti ir patraukliai pristatyti. Jo straipsniai parašyti ramiu tonu, turtinga kalba, išlavintu stilium, bet drauge – kietai argumentuoti. Liečiama problematika – plati:

DRAUGAS, 2002 m. rugpjūčio 15 d., ketvirtadienis 5

nuo Lietuvos vidaus politikos klausimų („Mirusiams žvakė, gyviesiems šakė“, 1994.11.08; „Laikas ir neveiklumo liga“, 1994.12.20; „Teisėsaugos ir visuomenės sąveika“, 1995.03.24), žvilgsnio į tarptautinius santykius ir geopolitiką („Valstybiškai mąstyti ir elgtis“, 1994.11.16; „Vakarai, pragmatizmas, ištvermė“, 1994.11.29; „Rusijai padės ne pataikavimas, bet tautų teisės remimas“, 1995.03.07), Čekėnijos karo komentary („Čekėnija – visų rūpestis“, 1994.12.06; „Čekėnija nebėra Rusijos vidaus reikalas“, 1995.01.17; „Čekėnijos pamokos“, 1995.01.24) iki apžvalgininko pastabų apie ūkio reformas („Gana šoko terapijos“, 1995.03.14), antisemitizmo apraiškas („Su kuo mes?“, 1995.02.21), bažnyčios ir valstybės santykius („Kilnumas įpareigoja“, 1994.12.13; „Totalizmo iššūkis Bažnyčiai ir demokratijai“, 1995).

Strateginiu žvilgsniu

Štai tik pora dr. K. J. Čeginsko publicistikos citatų, iš kurių ryškėja autoriaus strateginis mąstymas ir pilietinė pozicija.

Komentuodamas Rusijos užsienio politikos vairuotojų pareikšimus dėl Karaliaučiaus krašto ir reikalavimus suteikti Rusijai tranzito koridorių per Lietuvą, dr. Čeginskas straipsnyje „Vakarai, pragmatizmas ir ištvermė“ rašo:

„Vakarai, kaip praieiti, taip ir dabar, veržiamės visa savo būtybe. Čia mūsų šaknys ir gyvenimas. Veržiamės nepaskutinėje vietoj ir dėl grynai ūkiško išskaičiavimo, t.y. dėl

naudos. Bet šiandien mums keliai į Vakarus pastoja Rusija, išsižergusi prie mūsų valstybės vakarinių sienų. Šitas mūsų laikų istorijos prajovas – ne juokas. Visai Europai Rusija – Rytai (su visu jų patrauklumu ir atgrasumu), tik mums vienų vieniems Europoje nuo Potsdamo laikų Rusija – Vakarai. Ar ne dėl to esantį ir latvių politiką Maskvos atžvilgiu tvirtesnė, kadangi jie gali atsiremti į Baltijos vandenį, kurie neskiria, bet jungia su Vakarais?“

Toliau autorius pastebi, kad mes tokios atromos neturime. „Priešingai Karaliaučiaus krašte atradusi seną rusų žemę, kurios nė pėdos neatiduosime“, Rusija ne tik pastoja mums kelią į Vakarus, bet tranzito priedanga kėsinaisi užvaldyti mūsų vidaus kelius ir oro erdvę. (...) Senoji Lietuva, stovėdama prieš lemtingą pasirinkimą tarp Rytų ir Vakarų Bažnyčios, pasirinko Romą ne šiaip sau atsitiktinai, bet du šimtmečius dėl to sunaikiai ir ištvermingai kovojusi, ligi susidarė palankios sąlygos susieti savo likimą su Vakarų kultūra. Reikėjo įveikti milžiniškas kliūtis iš vidaus ir iš lauko. (...)“

O ar ne panašiai nutiko ir naujausiais laikais, kai prieš 90 metų, po keturių dešimčių trukusios kovos už spaudos laisvę, buvo iškovota pergalė? (...) Kovodama daug nukentėjo, bet tautiškai subrendę ir išėjo laimėtoja.

Laimėsime, jei būsim ištvermingi, kaip mūsų pirmakiai ir protėviai“.

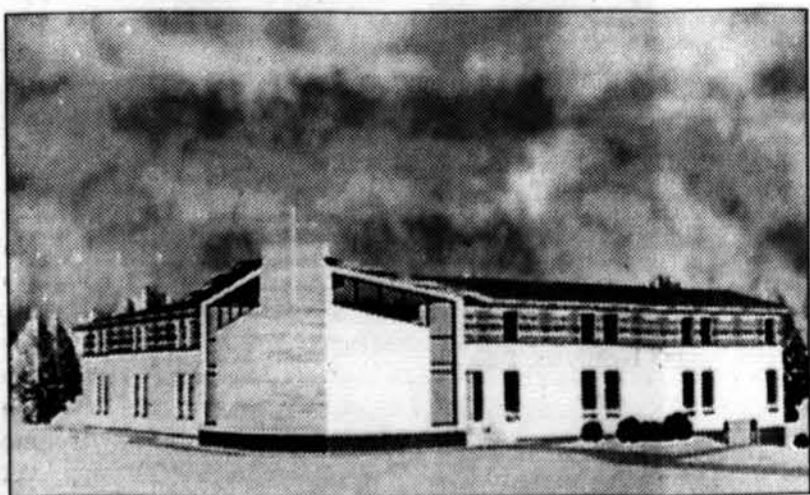
Pabaiga kitame numeryje.

A. + A. VYTAUTUI A. ADOMAIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liudime su jo žmona ONUTE, dukromis GRAŽINA, LAIMA, RŪTA bei jų šeimomis.

Marija Noreikienė ir Genovaitė Radžiuvienė su šeimomis

PROJEKTAS „ŠILUVOS DVASINIS CENTRAS“

Atkelta iš 3 psl.

Tikimės, kad Šiluvos dvasinio centro projektą parems dvasinio Lietuvos prisikėlimo laukiantys mūsų draugai ir rėmėjai tėvynėje bei užsienyje. Šį projektą ir viltis užsiauginti nuoširdžiai Bažnyčiai tarnaujančių kunigų kartą pavedame Šiluvos šventčiausiajai Mergelei Marijai, nes Ji geriausiai žino, ko reikia šiandienai Lietuvos

Bažnyčiai.

Už rėmėjus bus nuolatos meldžiamasi Šiluvos Dievo Motinos Apsireiškimo bazilikoje. Žymesni rėmėjai bus pagerbti, įamžinant jų pavardes Šiluvos dvasiniame centre.

Papildomų žinių galima gauti Kauno arkivyskupijos kurijoje telefonu: +370 37 409026, el. paštu: ordinaras@kn.lcn.lt; arba internete: kaunas.lcn.lt/siluvosdc

There are a number of reasons why our new Airbus A340 is the ultimate in comfort and convenience. Economy Extra, our new class of service, offers its own separate cabin with plenty of room to work or relax. While every seat in all three classes has been newly designed and features an individual video screen. Of course, the sense of well being you'll feel when flying on this sophisticated new aircraft is more than just the result of enhanced comfort, space and amenities. It's also the result of an enhanced quality of service you'll find only on SAS. To find out more call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350.

www.scandinavian.net

It's Scandinavian

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION, INC.

14911 127th Street • Lemont, IL 60439 • (630) 257-1315
Fax: (630) 257-1347

Santrumpos: atm.įn.=atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio=aukotojas, jm.=įmokėjo, asm.=asmuo, suma po pavardės=įnašų iš viso.

2002 m. gegužės mėn.

1x\$20 Kasauskas Jonas, \$20.
1x\$25 Šaulys prel. Kazimieras atm. įn.: Šaulys Dalia, \$3,310.
2x\$100 Memėnas Viktoras ir Vita, \$100; Remeika Algimantas ir Remeikienė Jeleną, \$100.
Iš viso \$245.

2002 m. birželio mėn.

3x\$100 Paškus Raymond E., \$2,000; Petrušienė Marija atm. įn.: Basilius Algirdas ir Danutė, \$830; Popielowski Josef, \$100.
1x\$315 Blažauskas Riciardas: jm.: draugai 70-to gimtadienio proga, \$315.
1x\$5,000 Bartninkaitienės Masiokaite Kotrynos stipendijų fondas: jm. Masiokienė Filomena, \$15,000.
1x\$10,000 Kantauto Adomo stipendijų fondas: jm. Masiokienė Kantautienė Filomena, \$20,000.
Iš viso \$15,615.00.

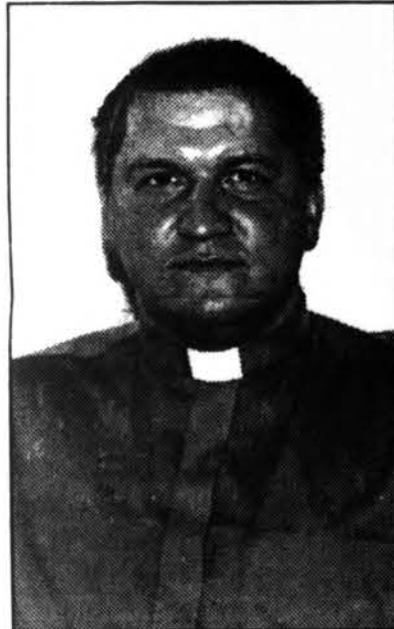
Lietuvių fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 2002.VI.30 d. – \$13,278,877.
Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą, jaunimą – \$9,651,082.
Palikimais gauta \$7,911,380.
Padarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių fondui: LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION. Fed. ID#36-6118312.
Visi remkime Lietuvių fondą, nes Lietuvių fondas remia lietuviybę.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Pal. J. Matulaičio misija mus nudžiugino, pranešdama, jog užims visą stalą mūsų „Draugo“ rudens pokylyje! Dėkojame, kad taip greitai atsilyginote už bilietus, taip pat kviečiame kitas organizacijas nedelsti ir atsilypti.

Brighton Parko Lietuvių namų savininkų draugijos gegužinė vyks rugpjūčio 18 d., sekmadienį, 12 val. Šaulių namuose (2417 W. 43rd Str.). Bus skanaus lietuviško maisto, loterija, šokiai. Gros Stasės Jagminienės vadovaujama „Tėviškes“ liaudiškos muzikos kapela. Visi kviečiami smagiai praleisti sekmadienio popietę. Narius prašome atnešti laimėjų loterijai.

Jei dar nei karto nebuvote „Sabre Room“ pokylių salėje, artėja puiki proga tai padaryti – rugsėjo 29 d. „Sabre Room“ (8900 West 95th Street, Hickory Hills) „Draugas“ rengia savo rudens pokylį ir jį garbės svečiu kviečia Seimo narį, Lietuvos konservatorių partijos pirmininką Vytautą Landsbergį. Kviečiame „Draugo“ skaitytojus ir visus lietuviškosios bendruomenės narius būti šio įdomaus susitikimo dalyviais. Vietas ar viso stalo bilietus užsakykite „Draugo“ administracijoje.

Kun. Linas Dūkšta

Kun. Linas Dūkšta, Ežerėlio, Zapyškio, Kačerginės parapijų klebonas (o taip pat ir teologijos bei bažnytinės teisės licenciatas) kartu kun. Jaunimi Kelpšiu iš Brighton Parko Šv. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos rugpjūčio 13 d. lankėsi „Drauge“, kur papasakojo apie savo viešnagę Amerikoje. Visų pirma, pagrindinis kunigo iš Lietuvos vizito tikslas buvo išleisti atostogų Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos kunigą Stanislovą Anužį. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje kun. L. Dūkšta tris savaites kasdien aukoją lietuviškas šv. Mišias, bendravo su parapijiečiais. Mintyse jam įstrigo poeto Bernardo Brazdžionio laidotuves, puikų įspūdį padarė labai geras parapijos bažnytinis choras, kurio sudėtyje yra taip pat pastebėjo lietuvių parapijiečių dėmesį maldai už mirusiuosius, ypač šv. Mišių aukai. Kai miršta žmogus, organizacijos siunčia ne geles, bet užsako šv. Mišias ir meldžiasi. Anot kunigo, to jis pasigenda Lietuvoje. Mūsų pašnekovas taip pat dėkojo Los Angeles lietuviams, kurie ne tik maloniai sutiko, bet ir aprodė Los Angeles apylinkės bei šventas vietas. Svečias tarė aciu ir tiems, kurie parėmė Zapyškio parapijos bažnyčios remontą (kunigas dėkotoj visiems kiems, kurie norėtų tai padaryti). Kelias dienas pavišėjęs Čikagoje pas savo draugą kun. Jaunį, su kuriuo kartu mokėsi ir dirbo, kun. Linas sugrįš į Lietuvą.

Nijolė ir Alfredas Urbai, gyvenantys Chicago Ridge, IL, padovanojo Stasio Dziugo knygų fondui „Encyclopedica Britannica“ su metų priedais, viso 52 tomus. Taip pat visą 20 tomų „The Annals of America“ ir daug kitų vertingų knygų ir leidinių anglų kalba. Nijolė daugiau kaip 30 metų mokytojavo amerikiečių pradžios mokyklose, o Alfredas dirbo mažoje specialioje firmoje kaip dailininkas. Šiuo metu abu išėję į pensiją. Alfredas yra prisiekęs golfo žaidėjas. Kiekvienais metais jis dalyvauja ir Lietuvių golfo mėtinių žaidynių turnyre, jis – praėjusių metų antrosios vietos laimėtojas.

Brighton Parke šį savaitgalį linksminsis lietuvių – Šv. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapija rugpjūčio 17-18 d. prie 44 gatvės ir S. California kampo rengia vasaros festivalį. Šeštadienį šventė vyks nuo 5:30 val. v. iki 11:30 val. r., skambės muzika, vyks šokiai po žvaigždėtų dangumi (jeigu liis – salėje). Bus karšto, šalto maisto, veiks baras, „laimės šulinys“, mažiesiems bus balionų, ledų, atgaivos. Sekmadienį lietuviškos šv. Mišios bus aukojamos 10:30 val. r., lietuviški pietūs – tuoj po Mišių iki 4 val. p.p. (kavos bus visą laiką nuo 8:30 val. r. iki 4 val. p.p.). Vyks susitikimas su svečiu vyskupu Juozu Žemaičiu, programą atliks kun. Juozas Lukša. Po to bus tęsimos festivalio įdomybės lauke ir abiejose salėse. Didžiosios loterijos bilietų traukimas – 4 val. p.p. Parapijos lietuvių kviečiami ir talką prie įvairių darbų. Skambinti Marijai Kinčienėi tel. 773-927-4990 arba Salomėjai Dauienei tel. 773-847-4855.

Ateitininkų namų sodelyje (12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439) šį sekmadienį, rugpjūčio 18 d., nuo 12 val. iki 6 val. v. ALTO Čikagos skyrius ruošia tradicinę gegužinę. Gros Ažuolas Stelmokas, bus skanaus maisto, atgaivos baras, veiks „laimės šulinys“. Maloniai praleiskite sekmadienį su draugais gamtoje!

Laisvalaikis

„Blue Angels“ – taip pavadinoti JAV oro laivyno lėktuvai šį savaitgalį švilps danguje ties Čikagos Michigan ežero pakrante (nuo Fullerton Avenue iki Oak Street), kur rugpjūčio 17-18 d. vyks kasmetinė Čikagos oro ir vandens šventė (Chicago Air and Water Show). Tikimasi, kad šiame populiariame nemokamame renginyje dalyvaus apie 2 mln. žiūrovų, kurie galės stebėti lėktuvų skrydžius, JAV oro laivyno lėktuvų pasirodymus, parašiutininkų šuolius, akrobatų pratimus ir linksmybes, vyksiančias Michigan ežero pakrantės prieplaukose. Šventė abi dienas prasidės 9 val. r. (vandens žaidimai), o 11 val. r. numatoma lėktuvų ir lėktuvų skraidymo programos pradžia. Šventė tęsis iki 4 val. p.p. Šeštadienį pradėjus temti, įvykiai koncentruosis Navy Pier (pasirodymai – nuo 6:45 val. v. iki 8:30 val. v., ugnies salės – 10:15 val. v.). Festivalio rengėjai kviečia žiūrovus naudotis viešuoju transportu. Skambinti tel. 312-836-7000 sužinosite autobusų ir traukinukų tvarkaraščius. Tai galite padaryti ir internete www.cityofchicago.org/intheloop

Daugiau informacijos apie šventę atrasite internete www.cityofchicago.org/specialevents

Marija Vaitkienė iš Belleville, IL, nuolatine kultūrinių darbų rėmėja, atsiuntė 100 dol. auką, kad būtų galima lietuvių išeivių knygų reprezentacija Frankfurto knygų mugėje. JAV LB Kultūros taryba nuosirdžiai dėkoja už dosnią auką. Knygų mugė įvyks spalio 9-14 d. Paramos čekius galima rašyti Lithuanian American Community, Inc., ir siųsti LB Kultūros tarybai: 2841 Denton Ct., Westchester, IL 60154.

Koncertas po žvaigždėtų dangumi. Visi kviečiami į koncertą Marquette Parke ketvirtadienį, rugpjūčio 22 d., 7 val. v. prie Dariaus-Girėno paminklo (67-ta ir California). Atvykite ir atsiveskite savo draugus kartu pasiklausyti gražios muzikos po atviru dangumi. Atsineškite savo užkandžius arba jų bus galima ir nusipirkti. Pelnas bus skiriamas parko programoms.

„Draugo“ rėmėjai

A. Jarasunas, gyvenantis Santa Monica, CA, atsiųsindamas už „Draugo“ pokylio laimėjimų bilietus, atsiuntė 50 dol. Dėkojame už paramą!

K. ir B. Markus iš Melrose Park, IL, pratęsdami prenumeratą, „Draugui“ pridėjo 50 dol. auką. Labai jums dėkojame!

Kazė Brazas, gyvenanti Oak Lawn, IL, „Draugo“ dienraštį parėmė 50 dol. Nuosirdžiai dėkojame!

Juozas Brizgys iš Lemont, IL, atsiųsindamas už „Draugo“ pokylio laimėjimų bilietus, paaukojo 50 dol. Esame labai dėkingi!

Algirdas Banys, gyvenantis Bloomfield Hills, MI, pratęsdamas prenumeratą, „Draugui“ pridėjo 50 dol. auką, už kurią tariame nuosirdžiai aciu!

Balys Raugas, gyvenantis Delran NJ, „Draugą“ parėmė 50 dol. auką. Tariame nuosirdžiai aciu!

V. Saulis iš Chicago, IL, atsiųsindamas už „Draugo“ rudens pokylio prizų bilietėlius, atsiuntė 50 dol. Esame labai dėkingi!

Irena Truskunas, gyvenanti Glendora, CA, mūsų dienraštį remia 40 dol. auką. Dėkojame už dėmesį lietuviškiui spaudai!

Elena Linkauskienė iš Naperville, IL, už „Draugo“ pokylio laimėjimų bilietus atsiuntė 30 dol. Labai jums dėkojame!

Aldona Jesmantas, gyvenanti Riverside, IL, atsiųsindama už rudens pokylio prizų bilietėlius, „Draugui“ paaukojo 40 dol. Tariame nuosirdžiai aciu!

Anna Kazlauskas iš Chicago, IL, atsiųsindama už „Draugo“ pokylio laimėjimų knygelę, pridėjo 40 dol. auką. Aciu už paramą!

Natalia ir Vytautas Aukštuoliai, gyvenantys Westmont, IL, pratęsdami prenumeratą, „Draugui“ paaukojo 50 dol. Labai jums dėkojame!

Linas ir Pranutė Domanskiai, gyvenantys Westmont, IL, grąžindami rudens pokylio laimėjimų šakneles, „Draugui“ atsiuntė 50 dol. auką. Nuosirdžiai dėkojame!

Ada E. Sutkus, gyvenanti Beverly Shores, IN, „Draugo“ dienraštį parėmė 100 dol. auką. Dėkojame, kad padedate mums gyvuoti!

Joseph Bernot iš Union, NJ, pratęsdamas prenumeratą, „Draugui“ išdą papildė 50 dol. auką. Esame labai dėkingi!

Kun. Joseph J. Svirskas, gyvenantis Haverhill, MA, pratęsdamas prenumeratą, „Draugui“ paaukojo 50 dol. Tariame nuosirdžiai aciu!

JAV LB TARYBOS SESIJOS BELAUKIANT

Ne už aukštųjų kalnelių, ne už plačiųjų marelų šaukiam šiu metų JAV LB XVI Tarybos sesija. Ji vyks 2002 m. rugsėjo 20-22 dienomis Washington, D.C. Į ją kviečiami visi JAV LB Tarybos nariai, kurie yra JAV LB apygardų ir apylinkių rinkti atstovai. Kviečiami ir JAV LB Krašto valdybos nariai. Kviečiami JAV LB apylinkių pirmininkai. Yra pakviesti ir garbės svečiai iš amerikiečių ir lietuvių tarpo.

Sesijos programa

Dar prieš sesiją, 2002 m. rugsėjo 20 d., penktadienį, 10 val. r., Kapitoliujaus patalpose bus Visuomeninės veiklos diena, kurią ruošia JAV LB Visuomeninių reikalų taryba, vadovaujama Algirdo Rimos. Dienos programoje numatoma: 1) NATO plėtimo klausimų aptarimas, 2) JAV senatorių, Kongreso atstovų ir jų pagrindinių padėjėjų kalbos, diskusijos, 3) Dalyvių vizitai pas savo senatorius ir Kongreso narius.

5 val. v. JAV LB Kultūros taryba atidarys Gintaro parodą, atvežtą iš Lietuvos. Vieta bus paskelbta vėliau. 7:30 val. v. rengiamas susipažinimo vakaras Lietuvos ambasadoje.

Registracija į XVI tarybos sesiją Marriott viešbutyje vyks penktadienį nuo 4 val. p. iki 6 val. v. ir šeštadienį 8 val. r., prieš pradedant posėdžius.

Darbotvarkė

Sesijos pirmasis posėdis – atidarymas ruošiamas rugsėjo 21 d., šeštadienį, nuo 8:30 val. r. iki 11 val. r. Po atidarymo, himnų, invokacijos, mirusių pagerbimo, šeimininkės žodžio, garbingų narių bei da-

lyvių pristatymo, sveikinimų, vyks darbotvarkės priėmimas bei prezidiumo pirmininkės Reginos Narušienės, Krašto valdybos pirmininko Algimanto Gečio ir kitų Krašto valdybų narių pranešimai.

Antrame posėdyje (nuo 11:15 val. r. iki 12:30 val. p.) spėsime klausimus dėl pranešimų, girdėsime teismo bei PLB pirmininko Vytauto Kamanto pranešimus.

Popietės trečiasis posėdis bus skirtas kontrolės komisijos, Lietuvos Respublikos Seimo komisijos pranešimams, Tarybos narių pasisakymams, apyskaitų ir sąmatos pranešimams ir tvirtinimams.

Ketvirtas posėdis (nuo 3:45 val. p. iki vakarienes) bus Tarybos komisijoms ir jų rezoliucijų paruošimui.

7 val. v. vyks iškilmingas pokylis – vakarienė dalyvaujant garbingiems svečiams, įteikiant JAV LB „Amber Award“ ir Gedimino ordino apdovanojimus.

Sekmadienis prasidės 8 val. r. šv. Mišiomis viešbutyje ir pusryčiais 7-9 val. ryto.

Penktas posėdis (nuo 9 val. r. iki 12:45 val. p.) bus skirtas Tarybos komisijų pranešimams, rezoliucijoms, jų tvirtinimams ir diskusijoms.

Šeštame posėdyje (nuo 2 val. p. iki 5 val. p.p.) numatomi JAV LB veiklos aptarimai, atstovavimo PLB seime 2003 metais svarstymai ir JAV LB apylinkių pirmininkų pranešimai. Bus perskaityta padėka sesijos šeimininkams, vyks sesijos uždarymas.

Reikia prisiminti, kad JAV LB Taryba ir jos metinė sesija yra aukščiausia tariamoji ir sprendžiamoji institucija, todėl visų tarybos narių dalyvavimas joje yra būtinas. Labai svarbus ir Krašto valdybos bei apylinkių vadovų dalyvavimas, nes jie vykdo Tarybos nutarimus ir atlieka bendruomenės administravimą.

Pati Lietuvių Bendruomenė išeivijoje neša atsakomybę už lietuviškos išlaikymą už Lietuvos ribų, dėdama visas pastangas tautinio sąmoningumo palaikymui, lietuvių kalbos ir rašto puoselėjimui, tautinės kultūros ir lietuviškos išlaikymo centrų perdavimui mūsų jaunajai kartai išeivijoje.

Bronius Juodelis
Prezidiumo vicepirmininkas
Skelbimai

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

• 27 centai skambinant į Lietuvą, 5.5 cent JAV, 24 val. per para, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

TARP MŪSŲ KALBANT

VILNIEČIO MOKSLININKO ĮSPŪDŽIAI TEKSASO VALSTIJOJE

Ne per seniai pirmą kartą išgirdome apie labai labai seniai iš Mažosios Lietuvos ir JAV atvykusius ir Teksaso valstijoje įsikūrusius mūsų tėvynininkus. Dr. Vytis Čiubrinskas (antropologas), Fulbright stipendininkas iš Vilniaus universiteto, pakviestas Čikagoje veikiančio Lituanistikos tyrimo ir studijų centro, prieš porą mėnesių sėkmingai atliko pirmąjį tyrinėjimo projektą Teksaso valstijoje. Štai mudvieji pasikalbėjimai.

P. Petrutis: Jūs, daktare, Fulbright stipendijos dėka lankotės JAV ir stažuojatės Southern Illinois universitete, Carbondale, Illinois. Gal, sakau, pradžiai galėtumėte paaiškinti ir truputį paryškinti pačią Fulbright stipendiją?

V. Čiubrinskas: Ši stipendija yra labai garbinga. Konkursu būdu ją gauna JAV, Lietuvos ir kitų valstybių mokslininkai. Ši stipendija yra finansuojama iš Valstybės departamento ir jos pagrindinis tikslas yra apskaitimas idėjomis ir patirtimi. Paprastai Fulbright derina tyrinėjimą ir dėstymą, profesoriavimą. Labai plati Fulbright stipendijų programa. Ji skatina tarptautinius ryšius.

P.P. Kazin, kiek lietuvių pasinaudojo Fulbright stipendijomis?

V.Č. Galima spėlioti, kad šia stipendija jau pasinaudojo 20-30 asmenų iš Lietuvos. Gaila, kad aš neturiu tikslesnių duomenų. Siemiet esame keturiose iš Lietuvos. Tuo tarpu iš JAV Fulbright mokslininkų yra gana daug Lietuvoje. Ir mano universitete galėčiau mažiausiai kokius penkis išvardinti.

P.P. Kiek man žinoma, Jūs spėjote padirbėti keliose Illinois vietovėse, tačiau bene daugiausiai sugaišote ir dėmesio parodėte Teksaso vals-

tijoje.

V.Č. Man teko daug dirbti Illinois valstijoje ir susipažinti su šios valstijos lietuvių gyvenimu. O pastaruoju metu, atsiradus neeilinei, tikrai pasakius neįtikėtinais progai, buvau pakviestas atlikti pirmąjį tyrinėjimo projektą tu lietuvių, kurie lyg ir galėtų būti pačios pirmosios lietuvių masinės bangos ateiviai. Aš visgi manyčiau, kad reikėtų pasakyti, jog jūs, P. Petrutis, juos užtikite ir apie juos parašėte spaudoje.

P.P. Kaip čia dabar pasakius... Na, man teko pripažinti apie juos sužinoję, susidomėti, o paskui šį bei tą parašyti. O Jūs dabar sakykite, kaip tie maždaug prieš pusantro šimto metų iš Mažosios Lietuvos atvykusiųjų palikuoniniai jus sutiko, kaip jie reagavo į Jūsų ryžtą ir Jūsų atliktą darbą?

V.Č. Aš nepaprastai buvau nustebintas jų nuosirdumu ir svetingumu. Kai kurie net stebėjosi pirmą kartą sutikę tikrą lietuvi. Sakė, jog jiems

yra žinoma Lietuvos praeitis, kad yra atsikūrusi nepriklausoma valstybė, kad jie esą lietuviai ir t.t. Tai pat jiems buvo žinoma, kad Houstone, San Antonio ir kitur veikia Lietuvių Bendruomenės padaliniai, tačiau didesnio ryšio su jais neturėjo. Atvirai pasakius, aš keistokai jautiausi dėl to, kad jie mane laikė kažkokiu ypatingesniu asmeniu, kadangi aš buvau iš Lietuvos atvykęs. Jie man parodė lietuvių kalbą rašytų laišku. Kai pradžiai jus skaityti, jie stebė-

josi, kad aš moku lietuviškai. Tikrai, jų buvo didelis nustebimas.

P.P. Ką gi, tenka prisipažinti, jog mes ilgą laiką nieko nežinojome apie tuos Yorktono apylinkėse gyvenančius, o gal tiksliau pasakius gyvenusiųjų palikuonis. Dabar gi, jums tenai nuvykus ir atgal sugrįžus, galima sakyti, jog mūsų žinojimo ribos labai prasiplėtė.

Bus daugiau kitą savaitę
Petrus Petrutis

Patsy Hand iš Victoria, TX, ir dr. Vytis Čiubrinskas iš Vilniaus universiteto Joniškies kapinėse.

Alvin Stanchos, Patsy Hand ir Beverly Bruns (vietiniai lietuvių kilmės asmenys) po talkos prie Joniškies kapinių.

V. Čiubrinsko nuotr.